"ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳು - ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ"

ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ ಎಂ.ಫಿಲ್ ನಿಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
[illegible]. ಕೆ.ಬಿ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ), ಮಂಡ್ಯ
[illegible]ಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ
[illegible] ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ) ೨೦೦೮-೦೯.

670

ಡಾ.ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ರಾಜೇ ಅರಸ್ (ಚದುರಂಗ)

Rural
Executive
Bond

[illegible]

“ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳು – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ”

ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರ
ಪಡಿಸಿದ ಎಂ.ಫಿಲ್ ನಿಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
ಆಶಾಮಣಿ. ಕೆ.ಟಿ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ (ರಿ), ಮಂಡ್ಯ
ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ
(ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ) ೨೦೦೮-೦೯.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

"ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ" ಎಂಬ ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀ.ಕೆ.ಟಿ.ಆಶಾಮಣಿ ಅವರು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಬಂಧದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೆ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ: ಮೈಸೂರು.

ದಿನಾಂಕ :೨೦.೦೯.೨೦೦೯

(ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ)

ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧಕರು

ಸಂಶೋಧಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಮಂಡ್ಯದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ೨೦೦೮-೦೯ರ ಸಾಲಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಬಂಧ ರಚಿಸಲು "ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ" ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣರವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನಾಗಲಿ, ನಿಬಂಧದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ನೀಡುವು ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

Ashamani KT

(ಆಶಾಮಣಿ. ಕೆ.ಟಿ.)

ಸಂಶೋಧಕ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, (ರಿ) ಮಂಡ್ಯ.
ಎಂ.ಎಲ್.ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ.
(ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ. ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ)

ಸ್ಥಳ : ಮಂಡ್ಯ

ದಿನಾಂಕ : ೨೦.೦೯.೨೦೦೯

ಪರಿವಿಡಿ

****

ಪೀಠಿಕೆ :

ಸಂವೇದನ ಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಶಬ್ಧ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ರೂಪಿಸಿದ ಆಕೃತಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಹೃದಯರನ್ನು ತಲುಪುವ, ಮಿಡಿಯುವ ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮಷ್ಟಿ ಜೀವನದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳು ಅವನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ.

ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ : ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಅವಿನಾಭಾವ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ವೈವಿಧ್ಯ ಪಡೆದು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾ ಬದುಕಿನ ಆ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಭಿತ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಕೃತಿ ರಚನೆಯಾದ ಆಯಾ ಕಾಲದ ಜೀವನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳು ಕೂಡ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಮಯೂರ' ಎಂಬ ತಿಂಗಳ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಿದೆ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ಅರ್ಥವಾಗದಿರದು. ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಣ್ಣಕಥೆ ತನ್ನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಬಲ್ಲದ್ದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಕಮಲಾಪುರದ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ' (ಪಂಜೆ) 'ವೆಂಕಟನ ಹೆಂಡತಿ' (ಮಾಸ್ತಿ) 'ಧನಿಯರ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ' (ಕೊರಡ್ಕಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್) 'ನಾನು ಕೊಂದ ಹುಡುಗಿ' (ಆನಂದ) 'ಧನ್ವಂತರಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ' (ಕುವೆಂಪು) 'ಕೊನೆಯ ಗಿರಾಕಿ' (ನಿರಂಜನ) 'ಗಿರಿಜಾ ಕಂಡ ಸಿನಿಮಾ' (ಕಟ್ಟೀಮನಿ) 'ಮೌನಿ' (ಆನಂದ ಮೂರ್ತಿ) 'ರಾಕ್ಷಸ' (ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ) 'ಅವನತಿ' (ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರತೇಜಸ್ವಿ) 'ಗೀಜಗನ ಗೂಡು' (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ) 'ಜಲದ ಕಣ್ಣು' (ಸುಧಾಕರ) 'ಕಕರನ ಉಗಾದಿ' (ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ), 'ದೇವರ

ಷಣ' (ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ) 'ಕಪ್ಪು ನೆಲದ ಕೆಂಪುಕಾಲು' (ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ) 'ಕೂಡಿಕೆ' (ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ) 'ಮಾರಿಕೊಂಡವರು' (ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ) 'ವಿಯೋಗ' (ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ). 'ಮಣ್ಣ ಸೇರಿತು ಬೀಜ' (ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ), 'ಭತ್ತ' (ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ) ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು.

ಅಂತಹ ಕಥೆಗಾರರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಹೃದಯದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುವ ಲೇಖಕರು ಚದುರಂಗರು. ಇವರು ೬೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅವು ಚದುರಂಗರ ೭ ಕತಾ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ.

ಸ್ವಪ್ನ ಸುಂದರಿ: ೧೯೪೮

ಅವರು, ಗುಲಾಬಿ, ೧೯೬೭, ತುಲಸಿ, ಮೂರು ಮತ್ತೊಂದು, ಕೆಂಪು ಶಾಯಿ, ಪ್ರಜಾ ಹೋರಾಟ, ನನ್ನ ಮಗು, ಸ್ವಪ್ನ ಸುಂದರಿ.

ಶವದ ಮನೆ ೧೯೫೦

ಶವದ ಮನೆ, ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ರಸ್ತೆ, ಕಾಳಿ, ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯ ನಂದಾದೀಪ, ನಿಟ್ಟುಸಿರು, ಬಳೆ ಬೇಕ್ ಬಳೇ, ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ, ತು ಚೀಚ್ ತು ದಾಂಡ್, ತು ಬದ್ ರೆಡೀ, ಸತ್ಯ.

ಇಣುಕು ನೋಟ ೧೯೫೦

ಇಣುಕು ನೋಟ, ಮರಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ!!, ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆ, ಬರಲು ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು, ಹೇರ್ ಪಿನ್.

ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ ೧೯೫೧

ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ, ಎರಡು ಕಂಠ–ಒಂದು ರಾಗ, ಹಣದ ಚೀಲ, ಭೂತದ ಚೇಷ್ಟೆ, ಹೂಮಾಲೆ, ಎಲಾ ಜೀವನ!, ಮೈಮೋಹ

ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ೧೯೫೮

ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ, ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ, ಅನುಗ್ರಹ, ಕಸ್ತೂರಿ, ನಾನೊಬ್ಬನೆ ಪಾಪಿ!, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕ, ಕೊನೆಯ ಅವಕಾಶ, ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮೈನಸ್ ಒಂದು.

ಕ್ವಾಟೆ ೧೯೯೨

ಕ್ವಾಟೆ, ಆರುಬೆರಳು, ಪರೀಕ್ಷಿತ, ಒಂದು ಉಂಗುರದ ಕತೆ, ಮೂಗಾಯಣ, ಗಾಳಿ, ಅಂಕ, ತಿರುವು, ಹಂಬಲ ಜಾದು, ಚಿಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜು, ಗಪೂರ ಹೇಳಿದ ಕಥೆ, ದಬಕ್ ದಬಕ್ ಗುಲ್ಬೋರಿಯೊ.

ಮೃಗಯಾ ೧೯೯೪

ಮೃಗಯಾ, ತಲ್ಲಣ, ತೀರ್ಪು, ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಳಲು, ಸ್ವಪ್ನ, ಚಾಕೊಲೇಟ್ ಮಾಮ, ಹಿಂದುಗಿದ ಭೂತ, ದಿಬ್ಬ (ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ ೧೯೯೫), ಬಸ್ಲಿಂಗು ಇವತ್ತೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಾ (ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ ೧೯೯೭).

ಉದ್ದೇಶ :

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಚದುರಂಗರು. ಇವರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಪರ ಕಾಳಜಿಗಳು, ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಿಂತನೀಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಅಂಶವು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಚದುರಂಗರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರೂ, ನವೋದಯದಿಂದಲೂ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಬರೆದಿದ್ದರಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರು.

ಇವರ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಂದರಿ ೧೯೪೪ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಇವರು ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳು ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ನಾಟಕಗಳು ಬಾನುಲಿ ರೂಪಕಗಳು ಹಾಗೂ ಕವಿತೆ ಇತರ ಬರಹಗಳು ಇವರ ಕೃಷಿ. ೧೯೯೪ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ 'ಹೆಜ್ಜಾಲ' ಕಾದಂಬರಿಯವರೆಗೂ ಇವರ ವ್ಯಾಪಕ ಲೇಖನ ಕೃಷಿ. ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಐದು ದಶಕಗಳವರೆಗೆ ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಬರಹದ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕಲಿತು ತಮಗೊಪ್ಪುವಂತೆ ಒಪ್ಪವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವರು.

ಇದುವರೆಗೆ ಎರಡು ನಿಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಲೇಖನ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದಿದ್ದು ಒಂದು ಚದುರಂಗರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಟ್ಟು ನೋಟ ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಗತಿ ಶೀಲರ ಕತೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರ ಆಂಶಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ, ಹೀಗೆ ಕೇವಲ ಎರಡು ನಿಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚದುರಂಗರ ಒಟ್ಟು ಅರವತ್ತು ಕಥೆಗಳು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಧರ್ಮ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮೇಲು, ಕೀಳು, ಶ್ರೀಮಂತ, ಬಡವ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಸಂಬಂಧ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು, ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ, ಪ್ರಾಣಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಅರಿವು ಮೂಡುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವಂತಹದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಚದರುರಂಗರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಡುಕುವ,

ಆನ್ವಯಿಕ ನೆಲೆಯ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯ ಸಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಬಂಧದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು 'ಕಾಣಿ'ಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚದುರಂಗರ ಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಕಲೆಂಟು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಉದ್ದೇಶ.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ :

ನಿರೂಪಕ ಕಥನ ಕಲೆಯೊಟ್ಟಿಗೇ ಗುರಿತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಗತವಾಗುವ ಪರಿಚೋದ್ಯದ ವಿಚಾರವೇ ಸರಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಚದುರಂಗರ ಒಟ್ಟು ೭ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಬಂಧದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರ ಅನುಭವದರ್ಶನವಾಗುತ್ತೆಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರ ಅನುಭವ ವಿಶೇಷವು ತೆರತೆರೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದೆಡೆ ಮಾಡುಗಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರ ಕತೆ ಹಾಗೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ. ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವಾಗ ಬಾಲ್ಯಸಂವೇದನವೇ ಮುಂತೊಡಗುವುದು, ಬರಹವೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪಕ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅನುಸೃಷ್ಟಿ ಹೀಗಾಗಿ ಸಂವೇದನೆಯು ವೇದನೆಯಾಗಿ ಮೈತಾಳಿದ ನಂತರ ಶಿಶುಜನನದ ತರುವಾಯ ತಾಯಾದವಳು ಮಗುವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಸವರಿ, ಮುತ್ತಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆಯೇ ಬರಹಗಾರನಾದವನು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆ ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ನೋಡುವನು.

ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗಲೂ ಈ ಬಗೆಯ ವೇದನೆ ಸಂವೇದನೆ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಚದುರಂಗರ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿದ್ದು ಅನುಭವ, ಚದುರಂಗರ ಅನುಭವ ವಿಶೇಷವು ತೆರತೆರನಾಗಿ ತೆರೆತೆರೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಒಂದೆಡೆ ಮಡುಗಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರ ಕತೆ ಹಾಗೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವೈಶಾಖ, ಹೆಜ್ಜಾಲ, ಸರ್ವಮಂಗಳದಂಥ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವಪ್ನಸುಂದರಿ, ಶವದ ಮನೆ, ಕ್ವಾಟೆ ಮೃಗಯಾದಂಥ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅದರೆಲ್ಲ ಕಹಿಸಿಹಿ ಸಂಬಂಧಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಗುರಿತಿಸಬಹುದು.

ಸಣ್ಣಕಥೆ ಬರೆದ ಲೇಖಕರು ಹಲವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ಕೆಲವರು. ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಒಬ್ಬರು. ಇವರು ಸಹರಾ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಖರ್ಜೂರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಲೆತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಸತ್ಯಪ್ರಿಯತೆ ಲೇಖಕನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಗುಣವೆನ್ನಬಹುದಾದರೆ ಚದುರಂಗರ ಆ ಗುಣವಿದೆ. ಹೇಳಬೇಕೆನಿಸುವುದನ್ನು ಯಾರು ಏನೆಂದರೂ ಹೇಳಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಹಟವಿದೆ ಈ ಹಟದಿಂದ ಅವರ ಕಥೆಗಳು ಕೆಲವು ಸಲ ಕಹಿಯಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರಕ್ಕೆ ಕಹಿಯಾದರೂ ಉದರಕ್ಕೆ ಸಿಹಿ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ರೂಪ ವರ್ಣನೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚೆನಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಹಿರಿಶಕ್ತಿ ಚದುರಂಗರಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಜೀವನವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ನವಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಇಂತಹ ಕತೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಚದುರಂಗರು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಲಿಯ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಚದುರಂಗರನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ನಡುವೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಾಗಿ ನವ್ಯರಲ್ಲಿ ನವ್ಯರಾಗಿ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಕಲಾಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಸಾಹಿತಿ, ಸಾಹಸಿ ಚದುರಂಗರು ಹೀಗೆ ಸದಾ ವಿಚಾರಶೀಲ ಕಲಾವಿದರ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

****

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧

ಚದುರಂಗರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹ

[illegible]

[illegible]

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧

ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹ :

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ **'ಚದುರಂಗ'** ಎಂದೇ ಅಪಾರ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ **ಎಂ. ಸುಬ್ರಹ್ಮರಾಜೇ ಅರಸು** ಅವರ ನಿಜ ನಾಮದೇಯ. ನಿಜನಾಮವನ್ನೇ ಮರೆಸಿದ ಖ್ಯಾತಿ 'ಚದುರಂಗ' ಕಾವ್ಯನಾಮದ್ದು. ಚದುರಂಗರು ಜನಿಸಿದ್ದು ೧೯೧೯ ರ ಜನವರಿ ೧ ರಂದು. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಮುದ್ದು ರಾಜೇ ಅರಸರು ಚದುರಂಗರ ತಂದೆ, ಅರಸು ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದೇವರಾಜೇ ಅರಸ್ ಮಗಳು ಮರುದೇವಮ್ಮಣ್ಣಿ ಚದುರಂಗರ ತಾಯಿ. ಇವರಿಗೆ ಹದಿಮೂರು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಉಳಿದು ಬದುಕಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ. ಈ ನಾಲ್ವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರೇ ಚದುರಂಗರು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳ ಕಸುವನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಚದುರಂಗರು ಕೃಷಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಮೂರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದವರು.

ಪೂರ್ವಿಕರ ಇತಿಹಾಸ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಚದುರಂಗರ ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ತಲಕಾಡಿನ ಗಂಗರಸರ ವಂಶಕ್ಕೂ, ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅರಸು ಮತ್ತು ಕವಿ ಎರಡು ಆಗಿದ್ದ ೨ನೇ ಮಂಗರಸನ ವಂಶಕ್ಕೂ ಸೇರಿದವರು. ಈ ಬಗೆಯ ಪೂರ್ವಿಕರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸ ಹೋದವರು.

ಚದುರಂಗರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಹೈಸ್ಕೂಲು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವರು ಚದುರಂಗರು. ಮೆಟ್ರಿಕ್ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ ನಂತರ ವೈದ್ಯರಾಗ ಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಕಾಲೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ.ರವರು ಚದುರಂಗರ ಬರಹವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಜೊತೆಗೆ ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಈ ಸಲಹೆ ಚದುರಂಗರಿಗೆ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಷ್ಟ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದರು.

ವ್ಯಾಸಂಗದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಫೆಡರೇಷನ್ನನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ' ತ.ರಾ.ಸು. ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಈ ಅಲೆದಾಟದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದ್ದೇ ಚದುರಂಗರು ಮಾನವಿಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಪದವೀಧರರಾದರು. ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ 'ಮನದ ಬಯಕೆ' ಎಂಬ ಕವನ ಕಾಲೇಜು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

ಪದವಿಯ ನಂತರ ಪೂನಾಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಎಂ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚದುರಂಗರಿಗೆ ಚಲನಚಿತ್ತದತ್ತ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿದದ್ದು, ರಾಜಅರಸ್ ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನ ಸೌಂಡ್ ಮಿರರ್ ಮತ್ತು ಫಿಲಂ ಇಂಡಿಯಾ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಸಿನಿಮಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಮೂವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಣ ಬರೆದರು. ಪೂನಾದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದದ್ದು ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರಿಂದ ಬಸವರಾಜ ಅರಸರು ಚದುರಂಗರಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆಯೇ ಮದುವೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತಾವು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ನೆಂಟರ ಪುತ್ರಿಯೇ ಆದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮಣಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕೋಪವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಾಯಿತು. ದೊಡ್ಡಮ್ಮಣಿಯವರನ್ನಾದರೋ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿವಾಹ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನೊಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಚದುರಂಗರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುರಿದು ದೊಡ್ಡಮ್ಮಣಿಯವರಿಗೆ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇಧನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮದುವೆಯಾದರು. ಮದುವೆಗೆ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜೀವನ ಎದ್ದ ಮೊದಲ ಬಂಡಾಯ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಇದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಮಗ ವಿಕ್ರಂ ರಾಜ್ ಅರಸ್ ಮತ್ತು ಸೊಸೆ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಮನತುಂಬಿ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅ.ನ.ಕೃ. ಮತ್ತು ತ.ರಾ,ಸು. ಅವರಂತೆ ಚದುರಂಗರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೂ ಆ ಚಳುವಳಿಯ ರೂಪು ರೇಷೆಗಳು ಚದುರಂಗರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೇಲಾಗಿರುವುದಂತೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಅವರ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು, ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರು. 'ಚದುರಂಗರೇ' ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಾನು "ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ. ಕ್ರಮ ಕ್ರಮೇಣ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಹೊಕ್ಕಳು ಬಳ್ಳಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದುಂಟು"[೧] ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಾರರಾಗಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ, ನಾಟಕಕಾರಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರ ಹೆಸರು ಗಣ್ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥದ್ದು.

ಇತರ ಬರಹಗಳು :

೧) ಚದುರಂಗರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು

೧) ಸ್ವಪ್ನಸುಂದರಿ (೧೯೪೮) ೨) ಶವದ ಮನೆ (೧೯೫೦) ಇಣುಕು ನೋಟ (೧೯೫೦), ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ, (೧೯೫೧), ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ (೧೯೫೮), ಕ್ವಾಟೆ (೧೯೯೨), ಮೃಗಯಾ (೧೯೯೪), ಸಮಗ್ರ ಕಥೆಗಳು (೧೯೯೯).

೨) ಕಾದಂಬರಿಗಳು : ಸರ್ವಮಂಗಳಾ (೧೯೫೦), ಉಯ್ಯಾಲೆ (೧೯೬೦), ವೈಶಾಖ (೧೯೮೧), ಮತ್ತು ಹೆಜ್ಜಾಲ (೧೯೯೮).

೩) ಚದರುರಂಗರ ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಬಾನುಲಿ ಸಾಹಸಗಳು : ಸತ್ಯದ ಹೋಕು (೧೯೬೪), ಕುಮಾರರಾಮ (೧೯೬೬), ಇಲಿಬೋನು (೧೯೮೦), ಹಾಗೂ ಬಿಂಬ (೧೯೯೦).

೪) ಚದುರಂಗರ ಹನಿಗವನ ಸಂಕಲನ : ಅಲೆಗಳು (೧೯೮೯)

ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳು :

- ಭಕ್ತರಾಮದಾಸ್ ಚಿತ್ರಕಥೆ (೧೯೪೮)
- ಮಾಯಾ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್) ಚಿತ್ರಕತೆಗೆ ನೆರವು
- ಟಾರ್ಜನ ಗೋಸ್ ಟು ಇಂಡಿಯಾ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿ ಸರ್ವಮಂಗಳ ಚಿತ್ರಕತೆ.

---

[೧] ಸಂ.ಎಚ್.ಎಂ. ಸ್ವಾಮಿಗೌಡ : "ಚದುರಂಗರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜ".

(ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ೨೦೦೨) ಪು. ೧೫.

- ಸಂಭಾಷಣೆ, ನಿರ್ದೇಶನ (೧೯೬೮).
- ಉಯ್ಯಾಲೆ – ಕತೆ, ಸಂಭಾಷಣೆ (೧೯೬೫),

ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು :

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು – ಚಿತ್ರಕತೆ, ನಿರ್ದೇಶನ (೧೯೭೧), ಕರ್ನಾಟಕ – ಚಿತ್ರಕತೆ, ನಿರ್ದೇಶನ (೧೯೭೫) ನೃತ್ಯ ಕಲಾವಿದೆ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ – ಚಿತ್ರಕತೆ, ನಿರ್ದೇಶನ (೧೯೯೧)

ಲೇಖನಗಳು :

- ತರಾಸು ಬದುಕು ಬರಹ
- ದೇಜಗೌ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ
- ಹೆಂಗರುಳು (ದೇಜಗೌ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ)
- ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರ ಮೊದಲ ಕಥಾ ಸಂಕಲನ ಕಣ್ಮಣಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ/
- ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ.
- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ಲೇಖಕ.
- ಚಿನ್ನದ ಗರಿ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ "ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನ ಚಿತ್ರ" ಎಂಬ ಲೇಖನ.
- ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಗತಿ ತರಂಗ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ದಸರೆಯ ವಿಶೇಷ ಲೇಖನ.
- ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ "ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ" ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ.
- ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆ.
- ಮಾಸ್ತಿ ಒಂದು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ನೆನಪು.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು :

- ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ೧೯೮೧)
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೧೯೭೮)

- ವೈಶಾಖಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವಿಶೇಷ ಬಹುಮಾನ (೧೯೭೧)
- ವೈಶಾಖಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೧೯೮೨)
- 'ಸರ್ವಮಂಗಳ' ನಿರ್ದೇಶನಕ್ಕೆ ಮೂರನೇ ಅತ್ಯತ್ತಮ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.
- ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಥಾಲೇಖಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಭಾಷಣೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೧೯೬೮)
- 'ಉಯ್ಯಾಲೆ' ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಥೆ, ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೧೯೬೯)
- ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (೧೯೯೩)
- ಚದುರಂಗ ಅಭಿನಂದ ಚದುರಂಗ : ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ (೧೯೮೯) ಸಂ.ಡಿ.ಎ. ಶಂಕರ್

ಚದುರಂಗರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಎತ್ತರವಾದದ್ದು. ಕಾಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಲೇಖಕರೆಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಇದ್ದರೂ, ಅವರ ಉಸಿರು ಒಡಲೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣಗಳ ತನಕವೂ ತಾಜಾತನದಿಂದ ಕುಡಿದ್ದು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಕಲಾವಂತಿಕೆ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬಹುದು.

ಗ್ರಾಮೀಣ–ನಗರ, ರಾಜಭೋಗ–ಕರ್ಮಯೋಗ, ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ–ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಿಯತೆ, ಸರಳ–ಸಂಘರ್ಷ, ಕ್ರೌರ್ಯ–ಮಾನವೀಯತೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವೈರುದ್ದಗಳ ನಡುವೆ ದೊರೆತೆ ಸಮೃದ್ಧ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಗಿದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು.

ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅನನ್ಯವಾದ ಬಹರಗಾರರು ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನು ಓದುವ ಮಗುವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತಲೇ ಬೆಳೆದಿರುವವರು ಚದುರಂಗರು. ಒತ್ತಡ ಅನನ್ಯತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಗುಣ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಜ್ಞೆರೂಢಿಗೆ ಬದ್ದವಾಗದೇ ಹೊಸದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಯಾರ ನಿಲುವಿಗೂ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೂ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆತ್ತುಕೊಳ್ಳದೆ ಸದಾ ತೆರೆದುಕೊಂಡುದ್ದು, ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಡವಾದದ್ದನ್ನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ದೂರ ಸರಿಸಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಯ್ಕೆ ನಿರಾಕರಣಗಳು ಚದುರಂಗರ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ

ಮನೋಧರ್ಮಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ೧೯೯೮ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ೧೯ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದೀಪಾವಳಿಯ ಸದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರು.

ಚದುರಂಗರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಗೆ **'ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ'**ಯವರು "ನಿತ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಸ್ನೇಹಜೀವಿ ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದ ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿಗಳು ಅವರು ಅವರೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತನಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತರೂ ಆತ್ಮೀಯರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಅತೀ ಸರಳವಾಗಿ ಬೆರೆತು ಒಂದಾಗುವ ಅಪರೂಪದ ಗುಣ ಅವರದು. ಆದರೂ ಹತ್ತರೊಡನೆ ಹನ್ನೊಂದಾದಗೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ"[೧] ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಎಚ್ಚೆಸ್ಕೆ : "ಚದುರಂಗರು ಸಾಹಸಪ್ರಿಯರು, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲರು, ಪ್ರಿಯರಾದವರೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಅದೂ ಇದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಿಯತೆ, ಮಾನವತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಳಜಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಇದ್ದು, ಇರುತ್ತದೆ. ಚದುರಂಗ ಅವರು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಸದಾ ಯಾವುದೋ ಕತೆಯೋ ಕಾದಂಬರಿಯ ಹೊಳಹು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪರಿಕರ್ಮ ಅವರಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅದೇ ಅವರ ಸರ್ವಸ್ವ ಉಳಿದದ್ದು ಕಾರಣ. ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ ಸರಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚದುರಂಗ"[೨] ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರ ಬದುಕು ಬರಹ ಹಲವು ಮೌಲಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಮುಂಬರುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುವುದು.

ಚದುರಂಗರು ಒಟ್ಟು ಅರವತ್ತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಈ ಕಥೆಗಳು ಅವರ ಏಳು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಚದುರಂಗರು ಅರವತ್ತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಕಥೆಗಾರರೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಕತೆಗಾರನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಕಸೂರಿ ಕೆಲಸ ಇವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಚದುರಂಗರು ಕಥೆಗಾರರಾಗಿ ಓದುಗರ ಕಣ್ಮನ ಸೆಳೆದರು. ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಚದುರಂಗರ ಕೆಲವಾರು ಕಥೆಗಳಾದರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಮಾತೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

---

[೧] ಡಾ.ಡಿ.ಎ.ಶಂಕರ್, ಚದುರಂಗರ ವ್ಯಕ್ತಿ–ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಐ.ಬಿ.ಹೆಚ್.ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು – ೧೯೮೯, ಪು.೨೫
[೨] ಅದೇ ಪು.೪೭

ಇವರ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳ ಪೈಕಿ ಗ್ರಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರತಕ್ಕವು, ಹದಿನೆಂಟು ಕತೆಗಳು. ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತಾರು ಕಥೆಗಳು ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯವರು. ಇನ್ನುಳಿದ ಆರು ಕಥೆಗಳು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರ ಎರಡರ ಸಂಘರ್ಷ ಹಾಗೂ ಸೌಹಾರ್ದಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರತಕ್ಕವು.

ಚದುರಂಗರ ಒಂದೊಂದು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ವೈವಿದ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ, ಅವರ ಕುಟುಂಬ, ಬದುಕು, ವೃತ್ತಿ ಸಮಾಜ, ಜೀವನ, ಪಾತ್ರಗಳು, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ, ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಯಕಿ ಪಾತ್ರ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ (ವಸ್ತುಗಳು) ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಗಳು, ಜನರ ಕಳಕಳಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೋಲನ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಗುಣ, ರೈತರ ಶೋಷಣೆ, ಮೇಲ್ ವರ್ಗ, ಕೆಳ ವರ್ಗ, ಹೀಗೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವೈವಿದ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರು ಮೂಲತಃ ಕತೆಗಾರರು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ಸಣ್ಣ ಕತೆಯನ್ನೇ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕತೆಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಇವರ ಕತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದರೆ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಚದುರಂಗರು ಒಟ್ಟು ಅರವತ್ತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಲ್ಲಿರೆ ಅವರ ೫೮ ಕತೆಗಳು ಅವರ ಏಳು ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ದಿಬ್ಬ ಎಂಬ ಸಣ್ಣಕತೆ ೧೯೯೫ ರ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾರಕದಲ್ಲೂ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಕತೆ ಬಗ್ಗೆಂಗು ಇವತ್ತೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಾ? ಎಂಬುದು ೧೯೯೭ ರ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

****

ಅಧ್ಯಾಯ-೨

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ

ಅಧ್ಯಾಯ : ೨

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಣ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ, ವೈಚಾರಿಕತೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕತೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣ :

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು **"ಗುಲಾಬಿ"** ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುಲಾಬಿ ಒಂದು ಹೂ ಆದರೂ ಕೂಡ ಆ ಹೂವನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮತ್ತು ಬಡವರ ನಡುವಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಕಮಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ಗಂಡ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅವರ ಉದ್ಯಾನದ ಮಾಲಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ.

ಕಮಲುವಿಗೆ ಕಷ್ಟದ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ರಹಿತ ಬದುಕು. ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಆಡಂಭರವನ್ನು ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸಗಳಲ್ಲಿ, ಪೌಡರ್, ಸೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಲಬ್ಬು ಮತ್ತು ಟೆನ್ನಿಸ್ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಇವು ಅವಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಂಬ, ಅಹಂಕಾರ, ದರ್ಪ ಅವಳ ಹುಟ್ಟು ಗುಣಗಳು, ಅವಳ ಪ್ರೇಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕಾಮ, ಮಾಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಿರುವ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ಮುಡಿದು ಚೆಲುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಗಂಡ ರಸಿಕ, ಕುಡಿದು ಕಾಮ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಸಕ್ತಿ.

ಚದುರಂಗರು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿರುವ ಮಾಲಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮನೆ ತುಂಬಾ ಮಕ್ಕಳು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದಿರುವ ಗಂಡನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಕೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು, ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ದೇವರಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾ ಒಡತಿಯ ತೋಟದ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದೆ ಮಹಾಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಂಡತಿ ಮಾಲಿಯನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುತ್ತಾಳೆ.

ಬಡತನದ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಲಿ ದಂಪತಿಗಳ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲಾ ದಮನವಾಗಿ ದೀನ ಸ್ವಭಾವ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಆಂತರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಸಾಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬರವಣಿಗೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರತೀಕ ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಸಾಕುವ ಅಥವಾ ಬೆಳೆಸುವ ಮಾಲಿಗೆ ಆ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ಕೀಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಜೊತೆಗೆ ಗುಲಾಬಿಯೇ ಸ್ವತ:ಹ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಪರಿಮಳವನ್ನು ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ ಶಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರು ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂರು ಶ್ರೀಮಂತ ನಾಯಿಗಳು ಹಾಗೂ ಒಂದು ನಿರ್ಗತಿಕ ಬಡಕಲು ಬೀದಿ ನಾಯಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮಾಂಸದ ತುಂಡಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಜಗಳ **"ಮೂರು ಮತ್ತೊಂದು"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಡಂಭನೆಯನ್ನು ನಾಯಿಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದ ಬಡವರು ಅನುಭವಿಸುವ ಶೋಷಣೆ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನಾಯಿಗಳ ಮಾಂಸದ ಕಿತ್ತಾಟದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯ, ಆಕ್ರೋಶಗಳು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿವೆ. ಚದುರಂಗರು ೩ ನಾಯಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಡವರ ಹಸಿವಿನ ಅಸಾಹಕತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ನಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ತಮಗಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಮಂತ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಂವೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಅತಿ ಆಸೆ. ಬೇಕು ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಚಪಲವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ನಾಯಿಗಳ ಬಡಕಲು ಬೀದಿನಾಯಿಗಳ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಬಡತನವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಡವರನ್ನು ಬೀದಿ ಬಡಕಲು ನಾಯಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದುದರ ಮೂಲಕ ಉಳ್ಳವರರ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದವರ ನಡುವಿನ ಕಚ್ಚಾಟವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದರ್ಶನ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬಡಕಲನಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಾ 'ಎಲಾ ಸಮಾಜ' ಎಂದು ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಹಸಿವಿನ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಬೀಸಿ ಮುಂದಿನ ಹೋರಾಡಿದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮೂರು ಮತ್ತೊಂದು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ವೈದ್ಯರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವ ಕಥೆ **'ಶವದಮನೆ'** ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದುಡಿದ್ದವರು ಎಂತಹ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದರೂ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗಿ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಹಣವಿಲ್ಲದ ಬಡರೋಗಿಗಳು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟಗಾಯವಾದರೂ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಣಿ, ಹಜಾಮ ವೆಂಕಟರಮಣಪ್ಪ, ಮಿಲ್ ಮಾಲೀಕ, ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಾದೇವಿ, ಎಲ್ಲರೂ ವೈದ್ಯರ ನಿರ್ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿದ ರೋಗಿ ನಾರಾಯಣಪ್ಪ ವೈದ್ಯರ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿ ಬದಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಿರುವನೆಂದು ಶವಾಗಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಶವಗಳು ಎದ್ದು ತಿಳಿಸುವ ವಿಷಯಗಳು ರುದ್ರಾಭಿಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಾರಾಯಣಪ್ಪನಿಗೆ ಶವಾಗಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಭಯವೆನಿಸುವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ತಾನು ವಾಸಿಸುವ ಕ್ರೂರ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಸಾರ, ಹೊಟ್ಟೆ ಬಾಕ ಮಕ್ಕಳ ನೆನಪಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಡ್ಯೂಟಿ ಡಾಕ್ಟ್ರ ನರ್ಸ್ ವಿನ್ನಿ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ ಬಾಯ್ ಮುನಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಅರಿವಿಗೆ ತಂದು ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಕತೆಗಳಲ್ಲು **'ಇಣುಕುನೋಟ'** ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕತೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ದುರಂತ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮುಗ್ಧತೆಯಿಂದಾದ ದುರಂತ ಕತೆಯಿದು. ಸಮಾಜವು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಎಂಥದೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿ ರೈತ ಧೀರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ನೋಡುವ ಕೌತುಕವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಅಪರಾಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಧೀರನ ತಾಯಿಯಾದವಳು 'ಕೋರ್ಟನ್ನು ನೋಡಬೇಡ ಕೇಡಾಗುವುದು' ಎಂಬ ಹಿತನುಡಿ ಅವನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗೆಳೆಯ ಕುಳ್ಳಸಿದ್ದನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಮೇರೆಗೆ ಧೀರನು ಕೋರ್ಟು ನೋಡಲು ಬಂದವನು ತನ್ನ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳಿಂದಲೇ ಪೋಲೀಸನ ಕಾಕದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವನು. ಕಳ್ಳ ಎಂಬ ಅನುಮಾನದಿಂದ ಧೀರನನ್ನು ಲಾಕಪ್‌ಗೆ ತಳ್ಳುವರು, ಸರಗಳ್ಳತನದ ಅಪರಾದವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮತ್ತೆ ಜೈಲು ಸೇರುವನು. ಧೀರನ ಹೆಂಡತಿ ಅವನ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಕೂಡ ಅವನನ್ನು

ಅಪರಾಧಿಯಂತೆ ನೋಡುವುದು ದು:ಖಕರ ಸಂಗತಿ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಇರುವ ಚಿತ್ರವಿದು. ಪೋಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಅಪರಾಧ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲೇ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಸ್ಥಿತಿಯೇನು?

ಧೀರನ ಪಕ್ಕದ ಹೊಲದ ಮೋಟನು ಅವನ ಜಾಗವನ್ನು ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡುದರ ಪರಿಣಾಮ ಧೀರನು ಮೋಟನ ಹುಲ್ಲು ಮೆದೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟು ಪುನ: ಜೈಲು ಸೇರುವುದು. ಧೀರ ಜೈಲಿನಿಂದ ಬಂದನಂತರ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮೋಟನ ಸರಸವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅವರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ ಮತ್ತೆ ಜೈಲು ಸೇರುವುದು ಹೀಗೆ ಧೀರನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ತಪ್ಪು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ, ಒಳ್ಳೆಯತನದಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟತನಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ ಅವರೋಹಣ ಕ್ರಮ ಕತೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಬರುವ ಸಿನಿಮೀಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕೀಯ ಶೈಲಿ, ತಿರುವುಗಳು ಲೇಖಕರ ಆಶಯವನ್ನು ತೆಳುಮಾಡಿದೆ.

ಚದುರಂಗರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ತಪ್ಪು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಿನ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ವಿಲವಿಲನೆ ಹೊದ್ದಾಡುವ ಘಟನೆ ಮನಕರಗುವಂತಿದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಒಳ್ಳಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಧೀರನನ್ನು ಶೋಷಿಸುವುದು ಮೊದಲು ಕಾನೂನು. ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸಂದೇಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಚದುರಂಗರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕಳ್ಳತನ, ವಂಚನೆ, ಮೋಸ ಎಲ್ಲವನ್ನು **"ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ"** ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ರತ್ನ. ಇವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಈಡಿಗರ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯ ಭವ್ಯ ಭವನದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕಾಲುನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡುವಯಸ್ಸಿನ ಸಾಬುಯೊಬ್ಬ, ಶೆಟ್ಟಿ ಮನೆನುಗ್ಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಂಗಾರ ಕಳುವು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಜಿನಿವಾರಕಟ್ಟೆಗೆ ಮಾರಲು ಇಚ್ಚಿಸುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ಭಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೋಪಾಲಯ್ಯನಿಗೆ ಕಳುವಿನ ಮಾಲಾದುದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆ.

ಜ್ಞಾನಯೋಗಿ 'ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು' ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ

"ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯೆಂಬರು

ಹೊನ್ನು ಮಾಯೆಯೆಂಬರು

ಮಣ್ಣು ಮಾಯೆಯೆಂಬರು

ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ

ಹೊನ್ನು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ

ಮಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ

.........ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಬು ಮೊದಲು ನಿಜವಾದ ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ನಕಲಿ ಆಭರಣ ಕೊಟ್ಟು ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗುಮಾಸ್ತ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸೈಕಲ್‌ನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ವೈಭವಯುತ ಜೀವನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಿ ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಾರರ ಜಾಣ್ಮೆ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ. ಅತಿ ಆಸೆ ಇರಬಾರದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮೋಸ ಮಾಡಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೀತಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಿರುಕುಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕತೆ **"ಒಂದು ಉಂಗುರದ ಕಥೆ"** ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಹ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ದತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಇಂದು ಅಪರೂಪದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಸಣ್ಣೀರ ಮತ್ತು ರುಮಾಲೆ ಸಂಗಪ್ಪ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಅತ್ತಿಗೆ ಗೌರಮ್ಮ, ಸಣ್ಣೀರನ ಹೆಂಡತಿ ದೇವಿರಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಾಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರವು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಲು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಮನೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ದೇವೀರಿಗೆ ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೋವು ಅನುಭವಿಸಿದಾಗ, ಗೌರಮ್ಮನೇ ಬಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ **'ಉಂಗುರ'** ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಗೋಡಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು, ಉಂಗುರ ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಬೀಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಾಡುವ ಮಣ್ಣಿನ ಬೊಂಬೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಹೋದ ಉಂಗುರ ಕೊನೆಗೂ ಸಣ್ಣೀರನ ಕೈಗೆ ಸೇರುವದರೊಂದಿಗೆ ಮುರಿದಿದ್ದ ಸಣ್ಣೀರ ದೇವೀರಿಯ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಒಂದು ಗೂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಸೂಚನೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಘಟನೆಗಳು

ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಯಾವುದೋ ಅಗೋಚರ ಅಸಂಭವನೀಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಅಸಂಗತಗೊಳಿಸದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಯಿಸಿರುವ ಬಗೆಯದು ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕಥನ ರೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜಗಳವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯರು, ಮುಖಂಡರ್ಯಾರೂ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಮಂಜಿನಂತೆ ಕರಗಿ ಬಿಡುವುದು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸು, ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೊಂದ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯ ಮರೆಯುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಥೆಗಾರ ಕೊಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕರು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಕೂಡಿ ಬದುಕುವ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮನದುಂಬಿ ಈ ಮೂಲಕ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವ ಇಚ್ಚಾ ಪ್ರೌವೃತ್ತಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನೇರವಾದ ನಿರೂಪಣೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

'ತಿರುವು' ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಣಿ ಸಾಬುಯ ಶ್ರಮ ಜೀವನ, ಹಿಂದೂ–ಮುಸ್ಲಿಂರ ಗಲಬೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂರ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಣಿ ಸಾಬುಯ ಹೆಂಡತಿ ಜೇಬುನೀಸ ಬಡತನವಿದ್ದರೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಬು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಜೀವಿ ಆದರೆ ಬಡತನ ಅವನನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿದಿನ ಕತ್ತರಿ, ಚಾಕು ಈಳಿಗೆ ಮಣೆಗಳಿಗೆ ಸಾಣಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದು, ದಿನಕ್ಕೆ ಆರು ರೂಪಾಯಿ, ಏಳು ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಸಂಪಾದನೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕಂಡು ಸಂತಸ, ನಿತ್ಯವೂ ಹೀಗೆ ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನೆ ಆಗುವುದಾದರೆ ಮೆಕ್ಕಾ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಮಹಾದಾಸೆ.

ಬಸ್ ಸ್ಟಾಪಿನ ಸಮೀಪ ಸಾಬು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಬಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಹೋಗಲು ನೂಕು ನುಗ್ಗಲು ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಗುಂಪಿನ ಮುಂದಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೂ ಕೈಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಪರ್ಸ ನನ್ನ ಪರ್ಸ್ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಅಲ್ಲೆ ಇದ್ದ ಪೋಲೀಸನ ಕಣ್ಣು ಸಾಣಿ ಸಾಬುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಬಂದು ಲಾಠಿಯಿಂದ ಸಾಬುವಿನ ಭುಜವನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ 'ಕ್ಯಾಮಿಯ' ಎಂದು ಅಪರಾಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದನು. ಆ ನೆಪವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಾಣಿಸಾಬು ಒಂದು ಹೋಟೆಲ್‌ಗೆ ಬಂದು

ಮಸಾಲೆ ದೋಸೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪೋಲೀಸಿನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ ಇನ್ನು ಹಾರಿರದ ಕಾರಣ ಮಾಣಿ ಬಂದು ದೋಸೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಅದೇ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಣಿಸಾಬು ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ 'ಬದ್ಮಾಶ್' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ತನ್ನನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಬೈದದ್ದು ಎಂದು ಮಾಣಿ ಕುಪಿತನಾಗಿ "ಯಾರೋ ಬದ್ಮಾಶ್.... ನೀನು ಬದ್ಮಾಶ್, ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಬದ್ಮಾಶ್"[೧] ಎಂದವನೇ ಕೊರಳು ಪಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಸಾಬುವಿಗೆ ಎರಡೇಟು ತೀಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು.

ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಪೋಲೀಸಿನವರ ಅಧಿಕಾರ, ದರ್ಪ, ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಪೋಲೀಸಿನವರ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ, ಹೋರಾಟದ ದಾಳಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾಬುವಿನ ಮೊಮ್ಮಗ ರಸೂಲ್, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು, ಸೇಠ್ ಅಗರವಾಲ ಮಿಠಾಯಿಗಳ ಗಾಜಿಗೆ ತಗಲಿ ಒಡೆದು ಚೂರಾಯಿತು.... ಅದಕ್ಕೆ ಸೇಠನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದು ರಸೂಲ್‌ಗೆ ಬಾರಿಸಿದ. ರಸೂಲ್‌ನಿಗೆ ಕಿವಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಬಂತು ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಮುಸ್ಲಿಂರು ಅಗರವಾಲನನ್ನು ಗಲ್ಲಾದಿಂದ ಎಳೆದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರಿಸಿದರು. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಹಲ್ಲುಗಳು ಉದುರಿದವು. ಇದು ಹಿಂದೂ–ಮುಸ್ಲಿಂರ ಕೋಮು ಗಲಭೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಪೋಲೀಸರು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿದರು. ಆದರೆ ರಾಸೂಲ್ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಮುಸ್ಲಿಂರ ಗುಂಪಿನ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ದರ್ಜಿ ತುಕರಾಮನ ಮಗ ಭೈರೋಜಿಗೆ ಸಾಣಿಸಾಬು ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಣಿ ಸಾಬುವಿನ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಭೈರೋಜಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಬು ಅವನನ್ನು ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿದಾಗ ಭೈರೋಜಿ "ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ" ಎಂದಾಗ "ಬೇಡ ಬೇಡ ಅವನು ಇಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ಹೊಂಚಾಕ್ತಾ ಇರಬಹುದು ನಾಳೆ ಒಂದು ಹಗಲು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡು ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಆ

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೩೫೨

[illegible]

ಗೂಂಡಾನು ತಣ್ಣಗಾಗ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ಅವನು ಕುಡಿದ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಟೀ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಅಮಲೆಲ್ಲ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಇಳಿದೋಯ್ತುದೆ".[೧] ಎಂದು ವಿವೇಕ ಹೇಳಿದ.

ಆದರೆ ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ತರುಣನನ್ನು ಯಾರೋ ದುರಾತ್ಮರು ಇರಿದುಕೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಾಗ ಸಾಣೆಸಾಬುಗೆ ಸಂಶವೇ ಇಲ್ಲ ಕೊಲೆಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗ ಭೈರೋಜಿ ಎಂದು. ಆದರೆ ತುಕಾರಾಮ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಬಾರದೆಂದು ಕತ್ತು ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಆದರೆ ಕಣ್ಣು ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅತ್ತ ಹೊರಳಿದಾಗ ತುಕಾರಾಮ ಮನೆಯ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಣಿ ಸಾಬು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದರೂ ಕೂಡ ಹಿಂದೂ ತರುಣನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನರು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾಟ ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂರ ಪ್ರೀತಿಯ, ಸ್ನೇಹದ ಹೂ ಅರಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಲೇಖಕದ್ದು ಎನ್ನಬಹುದು.

"ನನ್ನ ಮಗು" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಮಹಿಳೆಯ ಶೋಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಮಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ರತ್ನ. ರಾಮಣ್ಣ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ತೆರಳಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಸೂಳೆಯರ ಸಂಗ, ಮಾಡಿ ನಿರ್ವಿರ್ಯನಾಗಿದ್ದು, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸುಖ ಕೊಡಲಾರನಾದ. ಅತ್ತೆ-ಮಾವನ ಬೈಗುಳಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ರತ್ನಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಚಕನಿಂದ ಗಂಡು ಮಗುವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಮಕ್ಕಳಾಗಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಬಂಜೆ ಎಂಬ ಹಣೆಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ತೊಂದರೆ ಆ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯಾ ಅಥವಾ ಗಂಡಿನಲ್ಲಿದೆಯಾ ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೂಶಿಸುವುದು. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಸುಖ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಅರಸುವ, ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಇಳಿಯುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಮನೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮಣ್ಣನೂ ತನ್ನ ಮಗುವೆಂದು ಜಂಬವೇ ಜಂಬ ಇಷ್ಟಾದ ಮೇಲು ತಾನು ಫಲವತ್ತಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆ.

ಚದುರಂಗರು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲ. ಹೆಣ್ಣು ಕರುಣಾಮಯಿ ಎಂದೆಲ್ಲಾ

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೩೫೬

ಹೇಳುವ ಸಮಾಜ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣೆ ಶತ್ರು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೂಡ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದದ್ದು. ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮೊನಚಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಚಿತ್ರಣ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಥೆಗಳಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ರಾಜಕೀಯ ವಿಡಂಭನೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಎಲ್ಲವೂ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹೇಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ **"ಜಾದು"** ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವೆ ಮೋಜುಂದಾರ ಶ್ರೀರಂಗಯ್ಯ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಜಾದು (ಜಾಧವರಾವ್, ಅವನ ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಿ, ಅವನ ಅತ್ತೆ ಜಾನಕಮ್ಮ, ಜಾನಕಮ್ಮನ ಮೈದುನ ನರಸಿಂಗ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಮೇಜುಂದಾರ ಶ್ರೀರಂಗಯ್ಯ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಸರೋಜ, ಜಾನಕಮ್ಮನ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣ).

ಜಾದು ಮೋಜಣಿ (ಸರ್ವೆ) ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೌಕರನಾಗಿದ್ದು. ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀರಂಗಯ್ಯನಿಗೆ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ನೌಕರನಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವ ಊರಾದ ಖಜ್ಜಪ್ಪನ ಕೊಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ. ತಾನು ಲಂಚವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಮೀನು ವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಮಾಮೂಲು ಹಣವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಕ್ಷದವರಿಂದ ಕೊಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸ್ವಂತ ಲಂಚಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕದಿದ್ದರು, ಅಧಿಕಾರಿ ನೀಡುವ ಲಂಚದ ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದು ತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ನರಸಿಂಗರ ಶೋಷಣೆಯ ಪ್ರೌವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವನು ಸಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೃಷಿಯನ್ನು ಕೀಟವೊಂದರ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟು ಬಾಲವನ್ನು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಆಡಿಸುತ್ತ ಅದನ್ನು ಕಬಳಿಸಲು ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಲಂಚಗುಳಿತನ, ಸುಳ್ಳಾಟ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಜಾದುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ನರಸಿಂಗನ ಮೋಸ ಅತಿಯಾಸೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಜಾದುವಿನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದವು. ಜಾದು ಮತ್ತು ನರಸಿಂಗರ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿರುವವರ ದರ್ಪ ಅಹಂಕಾರ, ಲಂಚಗುಳಿತನಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ನಿಷ್ಠಾವಂತರೂ ಕೂಡ ಇಂತಹವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಮೋಸಗಾರರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

I am the only Linner, in a world of perfect Saints, Harindranath chattopadhyaya. ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಈ ಕಥೆಯೇ **"ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಪಾಪಿ"!** ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೆಸ್ ಮಾಲೀಕ ಸಂಜೀವಯ್ಯ ಸುಳ್ಳುಗಾರ, ಪೋಟೋ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ರಾಜಶೇಖರ ಮೂರ್ತಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿರುವರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ನಡೆಸಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೆಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಅವಳನ್ನು ಮಗು ಹೆರವಾ ಯಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಪ್ರಕಾಶಕರಾಗಿದ್ದು ಲೇಖಕರಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಲೇಖಕರನ್ನು ದಾರಿದ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದ ಕೊನೆಗೆ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುವಾತ ಸಹ ತಾನು ಒಲ್ಲದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವವ, ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೈತಿಕ ಅಪರಾಧಕ್ಕೊಳಗಾದ ಪಾಪಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಪಿಗಳೇ, ಆದರೆ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಟೀಕಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವರು.

ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಶ್ರೀಕಂಠಪ್ಪನ ಮರಣ ಎಂದು ಬಂದು ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲೂ ಅದೇ ಮಾತು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೈಹಿಕ ಗುಣದ ಜೊತೆಗೆ ವಿಷ ಸೇವಿಸಿ ಯಾಕೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರ ಸಂಶಯ, ಒಬ್ಬರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಲಗಾರರ ಕಾಟ, ಸಾಲ ಏಕೆ ಮಾಡಿದ, ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಖರ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಹೀಗೆ ಹಲವರ ಚರ್ಚೆ ಪೋಟೋ ತೆಗೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೂಡ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಮಾತುಗಳು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಇಂಥ ಪಾಪಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸದಿದ್ದರೂ ಆಗ್ತಾ ಇತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಸೀತಾರಾಂ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಮಲಗಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರಾನುಭವವಾಯಿತು. ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಬದುಕಿ ಬಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಪಾಪಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಶರಣರು, ನನಗಿಂತಲೂ ಪಾಪಿಗಳು, ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸಂಜೀವಯ್ಯನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳು ಬರೇ ಸುಳ್ಳುಗಾರ, ಅವರ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತೀರ ಬಡವ, ಅವರ

ತಾಯಿಗೆ ಉದರ ಬೇನೆ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಿದಳು. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗದೆ ಸತ್ತಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿ, ದಹನಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮೂವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹುಡುಗ ಸಂಜೀವಯ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹಣವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಬದಲು ಸತಾಯಿಸಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ವಕೀಲ ಮುಕುಂದರಾಮನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ನಿರಾಪರಾಧಿಯನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ ಪಾಪಿ, ರಾಜಶೇಖರ ಮೂರ್ತಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಗಾಂಧಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಬಡವರನ್ನು ಶೋಷಿಸಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾದವ. ಹೀಗೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಾವು ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪನ್ನು ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದರನ್ನು ಕಥೆಗಾರರು ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಅಧಿಕಾರ ದುಂದುಗಾರಿಕೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಲುವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ ಲಕ್ಕಪ್ಪ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿದ್ದವನು. ಬಡತನದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಲಂಚಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ ವಿಫಲನಾಗುವುದು "ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕ"ದ ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಲಕ್ಕಪ್ಪ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಲಂಚಕ್ಕೆ ಕೈಚಾಚಿದವನಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಸಾಲ ಹೊತ್ತಿದ್ದು, ಹಿರಿಯಮಗ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಮಲಗಿದಾಗ ಅವನ ಔಷದೋಪಚಾರಕ್ಕೆ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ ಲಂಚ ಪಡೆಯುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಲಂಚ ಪಡೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅವನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಪ್ರಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ ಲಂಚಪಡೆಯಲು ನಾಲಾಯಕ್ಕಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನ ಸಾತ್ವಿಕತೆಯಿಂದಲೇ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿ ನಿರ್ಣಾಮಮಾಡಬೇಕು. 'ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಾರಾಯ' ಎಂಬಂತೆ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾದಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬದಲಾಗುವಂತೆ ಕರೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

"ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಳಲು" ಹಲವು ಆಶಯಗಳನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿಸುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆ. ಈ ಕತೆಯ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರು **"ಬಂಡೆಕೊಳಲು"** ಎಂದಿತ್ತು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕೃತಕ

ನಾಗರೀಕತೆಗಳ ನಡುವಣ ನಿರಂತರ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧ ಮಾನವನಿಗಾಗುವ ಅವನ ಬದುಕಿಗಾಗುವ ಆಘಾತ, ಆತಂಕಗಳ ಬೇಗುದಿ ಇಲ್ಲಿ ರೂಪು ಪಡೆದಿದೆ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಚದುರಂಗರ ಕತೆಗಳು ಜೀವಶೋಧನೆಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು.

ಊರಿನ ಬೃಹತ್ ಬಂಡೆಯೊಂದು ಆ ಹಳ್ಳಿಜನಗಳ ಸಮಸ್ತ ಭಾವ ಪ್ರಪಂಚದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವುದು. ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಬೇಡಿಕೆ, ನೀಡಿಕೆ, ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ವ್ಯಾಜ್ಯ ನ್ಯಾಯತೀರ್ಮಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಬಂಡೆಯಸಾಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಬಂಡೆಗೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಐರಾವತದ ಪುರಾಣ ಸ್ಪರ್ಶವೂ ಸಾಕ್ಷ್ಯವೂ ಇರುವುದು. ಕತೆಯೊಳಗೆ ಬಂಡೆಯ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿ, ಸದ್ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವ ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆಂಬಂತೆ ಜಾನಿಸಾಬರ, ಲಲಿತಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಕಳುವಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅನಂತರ ಅಜ್ಜಯ್ಯ, ಅವನ ಮಗ ಮಲ್ಲು ಬಂಡೆಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸುತ್ತ, ನಿರಂತರ ಯೋಚಿಸುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ನಾಗರೀಕತೆ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಮನಸ್ಸುಗಳು ನಗರದಿಂದ ಬಂದು ಬೃಹತ್ ಬಂಡಯನ್ನು ಸಿಡಿಸಿ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲು ಯತ್ನಿಸುವವರು. ತಡೆಯೊಡ್ಡಿದ ಮಲ್ಲುವನ್ನು ಸಾಯಿಸಿಬಿಡುವರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೊಳಲುನಾದ ಬಂಡೆಯ ಪ್ರತೀಕವೇ ಆಗಿಬಿಡುವುದು. ಹಣ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಂಡವಾಳಗಾರ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಕೊಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಿಂದ ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅಜ್ಜಯ್ಯ ಎಲ್ಲದರ ಮೂಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಬದುಕಿರುವನು.

ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯೊಂದು ನಿಂತ ನೀರಾದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತೆಂದುಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಹದ್ದಿನಂತೆ ಬಂದೆರಗುವ ನಾಗರಿಕತೆ ಬದುಕನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸುವ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೆಡಕನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಚದುರಂಗರ ಬಂಡೆಕೊಳಲು ಈ ಬಗೆಯ ಸತ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಕಥೆ. ಈ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅವಿನಾಭಾವದವು. ಈ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಸುಮದುರರಾಗವೇ ಕೊಳಲ ದನಿ. ಈ ಬಂಡೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ಈ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಸ್ಫೋಟಿಸಿದರೆ ಈ ಬದುಕೇ ಛಿದ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬಂಡೆಸಿಡಿತ. ನಾಗರೀಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕರಣ ಮತ್ತು ಲಾಭಕೋರತನಗಳು ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ಬದುಕನ್ನು ಅದರದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಂಬುದರ ಸತ್ಯ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಆಶಯ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಬಂಡೆಗೆ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸ್ಪರ್ಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಡೆ ಪ್ರಮಾಣ ಭೂತವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಬೆರತು ಹೋಗಿದ್ದು ಚದುರಂಗರು ಕಂಡರಿಸುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ಬದುಕು ಅದರದೇ ಆದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚೆಂದವಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಗರದ ಕೊಳಕುತನಗಳು ಸೊಂಕುಗೊಂಡು ಮಲಿನವಾದ ಚಿತ್ರ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಪೇಪರ್ ಮಾರುವ ಹುಡುಗ ಅನಾಥ. ಪೇಪರ್ ಮಾರುವ ಹುಡುಗನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣ **'ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮೈನಸ್ ಒಂದು"** ಕತೆಯಕಥಾವಸ್ತು. ಅವನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಯಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. ಒಬ್ಬ ಕ್ರೈಸ್ತಪಾದ್ರಿ ಅವನನ್ನು ಸಾಕಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆನ್ರಿರಾಮದಾಸ್ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ. ಹುಡುಗನ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವನನ್ನು ಹೆನ್ರಿ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಹಿಂದೂ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಅವನು ರಾಮದಾಸ್ ಆದ. ಹೆನ್ರಿರಾಮದಾಸನಿಗೆ ಜಾತಿ ಕುಲಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಮಾಡಿ ಓದು ಬರಹ ಕಲಿತ ಉಳಿದುದನ್ನು ಜೀವನ ಕಲಿಸಿತ್ತು. ೧೯೪೨ ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಕೀ ಜೈ ಎಂದು ಕೂಗಿ, ಜೈಲನ್ನು ಸೇರಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ. ರಾಜಕೀಯ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ. ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಮಾರವಾಡಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಲೆಕ್ಕ ಬರೆಯುವುದು ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಪೇಪರ್ ಮಾರಾಟ ಅವನ ಕೆಲಸಗಳಾದವು. ಒಂದು ದಿನ ಹೆನ್ರಿ ರಾಮದಾಸ್ ದಾಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಮೇಲೆ ವಾಹನ ಹರಿದು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸಾವು ಯಾರಿಗೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸಾವಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಸಂತಾಪವೂ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೆಲವರು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈನಸ್ (ಸತ್ತರೆ) ನಷ್ಟವೇನು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅನಾಥ ಹುಡುಗರೂ ಕೇವಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಗೆ ಜೈ ಕಾರ ಹಾಕಿದ್ದೆ ಮಹಾಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಿತೂರಿಗಳು ಮನೆಮಾಡಿ ಜೈಕಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕ ಸಾಯುವ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಕರೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಆಂದೋಲನದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿದ್ದ ಅರಸರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿಯುವ ವಿಷಯ **'ಸಾವಿರದ ಒಂಭೈನೂರ ಅರವತ್ತೇಳು'** ಕತೆಯ ಕಥಾ ವಸ್ತು. ಈ ಕತೆಯು ಸಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೈಶಿಷ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ

ಅರಸನನ್ನು 'ಮಹಾಪ್ರಭು' ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕರೆಯುವವರಿಲ್ಲ. ಅರಸುತನದಲ್ಲಿ ತನವ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಸುಂದರಿ ಅವನ ವಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಯಸಿದಾಗ ಜನ ಗುಂಪು ಸೇರಿ ಅವನನ್ನು ಬಡಿದು ಅಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅವನು ಕ್ಯೂ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಅರಸುತನದ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿ ಸುಖಲೋಲುಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ಅರಸು ರಾಜಕೀಯ ಆಂದೋಲನದಿಂದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯನಂತೆ ಜೀವಿಸುವ ಚಿತ್ರವಿದು. ಹೀಗೆ ಅರಮನೆಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಚದುರಂಗರು ಅರಸನ ಬದುಕಿನ ಈ ವಿಪರ್ಯಾಸವನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕತೆಗಳ ವೈಚಾರಿಕತೆ

ಸಮಾಜದ ಜನರಲ್ಲಿರುವ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಅಂಧಶ್ರದ್ದೇ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ, ಜಾತಿಪದ್ದತಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ **"ಗಾಳಿ"** ಕತೆಯೂ ಒಂದು. ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿರುವ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿರುವ ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕತೆಹೇಳುವ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅಮಾನುಷದಲ್ಲಿ ಜನಹೊಂದಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸುಳ್ಳೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುಲು ಗಾಳಿ ಹಾಗೂ ದೆವ್ವಗಳಿರುವುದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಸಂದರ್ಭ ಕತೆಗಾರನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿತು. ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಮನೆಯ ಮಾಲಿಕನ ತಾಯಿ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತು ಗಾಳಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿತ್ತು. ಇದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕತೆಗಾರನೂ ಮತ್ತು ಶಾಲಿನಿಯೂ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಹಳೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಧೂಳು ತುಂಬಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದನ್ನು, ಶಾಲಿನಿ ಹೆಗ್ಗಣವೊಂದು ತನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ತಾಕಿ ಓಡಿಹೋದಾಗ ಗಾಬರಿಕೊಂಡಳು. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಜ್ವರ ಬಂದು ಮಲಗಿದಳು. ಜ್ವರ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಜ್ವರವಾಗಿತ್ತೇ ವಿನಃ ಭಯದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಜ್ವರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲಿನಿ ಜ್ವರದಿಂದ ಸತ್ತದ್ದು ತನ್ನಿಂದಲೇ, ತಾನು ಅವಳನ್ನು ಮಹಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಎಂಬ ಭಯ ಕತೆಗಾರನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತು ಅವನನ್ನು ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಕಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಇವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಬರವಣಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತದ ಚೇಷ್ಟೆ ಒಂದು. ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬೆಟ್ಟಪುರದ ಅನಂತಯ್ಯನ ಮಗಳು ಸರೋಜ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೋವ್ಯಾಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ **"ಭೂತದ ಚೇಷ್ಟೆ"** ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಸರೋಜಳ ಮದುವೆ ಬಾಲಕ ಬಾಲರತ್ನಂ ಜೊತೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಸರೋಜಳನ್ನು ಬಾಲರತ್ನಂ ತಂದೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ನೆವದಿಂದ ಸರೋಜಳನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಲರತ್ನಂ ತಂದೆ ಕೀಳು ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಗುಮಾಸ್ತ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿದವ, ಮಗನ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಮೂಲಕ ಬೀಗರನ್ನು ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಮಗನನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದವ, ಇದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸರೋಜ ಗಂಡನಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತಂದೆ ಮರಣವೂ ಸಹ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಅಘಾತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸರೋಜಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಲಾಯರ್. ಈತ ಸರೋಜಳ ಮಾವ ತೀರಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದು, ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಗಂಡನ ಜೊತೆ ಇರುವಾಗ ಉನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಉರ್ದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆಂದು ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ವಿಫಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಸರೋಜಳ ಪತಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಬುದ್ಧಿವಂತ ಬಾಲರತ್ನಂ ಸರೋಜಳ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಪರೀತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಸರೋಜಳ ಉನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಒಲುಮೆಗಳೆಂದು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸರೋಜಳ ಮನೋವಿಕಾರ ಅವಳ ಗಂಡನ ವಿವೇಚನಾ ಮತ್ತು ಒಲುಮೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುತೂಹಲ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಗಂಭೀರವಾದ ಕಥೆ **"ಆರುಬೆರಳು"** ಈ ಕಥಾನಾಯಕ ದ್ಯಾವಪ್ಪ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮಾದಿ, ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಮಾದಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅತ್ತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತವರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ.

ಪುಟ್ಟನಂಜಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಪದೇ ಪದೇ ತೌರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಳ ಅಭ್ಯಾಸವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಳಾದ ಆಕೆ ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಹೆತ್ತು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಅಪ್ಪನಿಗೂ ಕೂಡ ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯ ಸೋದರಮಾವ ದ್ಯಾವಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಯಾವುದೋ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕತ್ತಲೆಯಾದ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲೇ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯ ಸೋದರ ಮಾವನ ಕೈಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆರು ಬೆರಳು. ದ್ಯಾವಪ್ಪನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮಗು ತನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮಗುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಆರು ಬೆರಳು. ಆಗ ದ್ಯಾವಪ್ಪನಿಗೆ ಸಂಶಯ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ತನಗೂ ಇಲ್ಲ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಇಲ್ಲ, ಪುಟ್ಟನಂಜೆಯು ಪದೇ ಪದೇ ತೌರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರ ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಾಗಿ ಅನುಮಾನ ಖಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಂಡದಂತೆ ಕೋಪಗೊಂಡ ದ್ಯಾವಪ್ಪ ತಕ್ಷಣವೇ ಮಚ್ಚನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೊಡೆಯಲು ಮನಸ್ಸಾಗಲೇ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒದೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಮಗು ಎದ್ದು ದ್ಯಾವಪ್ಪನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೋಪದಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ಯಾವಪ್ಪ ಮಗುವನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಗಮನವಿಲ್ಲ ತಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂಬ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಮಗುವಿನ ಸಂತ್ವಾನ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯ ಮಾವ ಮೆಲ್ಲನೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯ ಜೊತೆ ಅಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುವನು ಮಗುವಿನ ಪ್ರವೇಶ, ಆಗಬೇಕಿದ್ದ ಅನಾಹುತ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ದ್ಯಾವಪ್ಪನಿಗೆ ಆ ಮಗು ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮಗುವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ದ್ಯಾವಪ್ಪನಿಗೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು.

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಆರು ಬೆರಳು ಇದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗುವಿಗೂ ಬರಬೇಕು ಬರುತ್ತದೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆರು ಬೆರಳು ಇಲ್ಲದವರಿಗೂ ಆರು ಬೆರಳು ಇರುವ ಮಗು ಹುಟ್ಟುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೆ? ಈ ತರ್ಕವಷ್ಟೆ ಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಕತೆಗೊಂದು ಆಕಾರಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವೀಯತೆ ಮೆರೆದು ಸಂಬಂಧವ ಘನತೆಯನ್ನು

ಮರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕತೆಗಾರರು ವಸ್ತು ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತಂದು ಸಾರ್ಥಕ ನ್ಯಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಧವಿಯ ಪತ್ರ ಕನಸನ್ನು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಸುವ ವಿಷಯ **"ಸ್ವಪ್ನ"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ಪ್ರಸನ್ನಾ ಮತ್ತು ಮಾಧವಿ. ಪ್ರಸನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತು ಆದರೆ ಅವಳು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಹುಡುಗಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಧವಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸನ್ನ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಹಪಾಠಿ, ಮಾಧವಿಯ ಸ್ನೇಹ ಪ್ರೇಮವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾಧವಿಯ ತಂದೆ ಡಾ. ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯರಾದುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಎಂ.ಎ. ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಲು ಮೈಸೂರಿನ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಂನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಶಂಕರಪ್ಪನ ಮನೆ. ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಿಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ ಇಟ್ಟಿದದರು. ಶಂಕರಪ್ಪನಿಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಸನ್ನ ಅಪ್ಪನಿಗೂ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಇದ್ದರಿಂದ ಪರಿಚಯವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆದು, ಮನೆಗಳಿಗೂ ಬಾಂದವ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಾಧವಿಯ ಎಂ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದಳು. ಪ್ರಸನ್ನ ಹಲವು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದನು. ಮಾಧವಿ ಪತ್ರ ಬರುವುದು ತಡವಾಯಿತು.

ಮಾಧವಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ "ನೀನು ಮುಗ್ಧ ಕಣೋ ಪ್ರಸನ್ನ ಓದಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಜಾಣ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅಮ್ಮನ ಸೆರಗನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಬೆಳೆದಿರುವ ನಿನಗೆ ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರ ಏನೇನೂ ತಿಳಿಯದು".[೧] ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿಕೊಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಮೊದ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಕಂಡರು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಂತ ಮಗಳಂತೆಯೇ ಉಪಚರಿಸಿದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಲು ಲಾಯಕ್ಕಾದ ಹೆಣ್ಣೆ ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ನಾನು ತನ್ನ ಜಾತಿಯವಳಲ್ಲ ಅನ್ಯ ಜಾತಿಯವಳು ಅಂತ ತಿಳಿದು, ನಿಮ್ಮಮ್ಮನ ಚರಿರ್ಯೆಯೇ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಮೊದ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದವರು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡು. ಇಲ್ಲೇ ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಊಟ ಮಾಡ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯೋರು ಏನು ಅಂದು ಕೊಳ್ಳಲ್ಲ ಎಂದು ನಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

---

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೫೨೨

ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಜಾತಿ ಎಂದುತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ತಂದರೆ ಪಾಲಿಡಾನ್ ಕುಡಿದು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ನನ್ನಿಂದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಸಾಯುವುದು ಬೇಡ. ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಸ್ವಾರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅಂಗವಿಕಲತೆ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿನ್ನದು, ಈಗ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಆದರೂ ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬಾಳ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಘಟನೆ. ಒಂದು ಸಮಧುರ 'ಸ್ವಪ್ನ' ಎಂದು ಪತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನ ಮಾಧವಿ ಎಂದು ಸಹಿ ಹಾಕಿದದಳು. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಜಾತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುವಂತಹದ್ದು ಅಮ್ಮನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಮಾಧವಿಯ ಮತ್ತು ಮಗನ ತ್ಯಾಗ ಸ್ಮರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.

ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಒಂದು ಪಿಡುಗಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅನೇಕ ನಾಯಕರು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಇದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಲಭೆ ಘರ್ಷಣೆ, ಜಗಳಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ

ನನ್ನ ಮಗು, ಒಂದು ಉಂಗುರದ ಕತೆ, ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಳಲು, ಅಂಕ, ಮೃಗಯಾ, ಚಿಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜು ಧಾಮಿಕ ಕತೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಧರ್ಮಗಳು, ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳ ಧರ್ಮಗಳು, ಮಾನವೀಯ ಧರ್ಮ, ಮನುಷ್ಯ-ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ 'ನನ್ನ ಮಗು' ಕಥೆಯೂ ಒಂದು. ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದೆಂಬ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಗರತಿ ರತ್ನಳನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಚಕ ರತ್ನಳನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಿ, ಅವಳು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ನನ್ನ ಮಗು ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ರತ್ನಳ ಗಂಡ ರಾಮಣ್ಣ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ತೆರಳಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಸೂಳೆಯರ ಸಂಗ ಮಾಡಿ ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸುಖ: ಕೊಡಲಾರನಾದ. ರತ್ನ ಅರ್ಚಕನಿಂದ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿ ಮಗು ಹೆತ್ತಳು. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ರಾಮಣ್ಣ ಮಗು ತನ್ನದೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ರತ್ನ ಸುಂದರಿ, ಗಂಡನಿಂದ ಸುಖಪಡೆಯದೆ ಅತ್ತೆಯಿಂದ ಚುಚ್ಚು ಮಾತು, ಬಂಜೆಯೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವಳು. ಲೋಕದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವಳು, ಮುಗ್ಧಳು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅರ್ಚಕನ ಮೋಡಿಯ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಪರಿಣಾಮ ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ಜನನ.

ಅರ್ಚಕ ಯಾವ ಹೆಂಗಸಾದರೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದವನು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಋಷಿಶೃಂಗನಂತೆ ಮುಗ್ಧ ಆದರೆ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಾದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೋಡುವಂತಹ ದೇಹಕಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಮೆರಗು, ಅರ್ಚಕನದು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾದ ಶರೀರ, ಮೈಕಟ್ಟು ಕಪ್ಪು ಕರಿನಾಗರ ಮೈಯಂತೆ ಅವನ ದೇಹಾದ್ಯಂತವೂ ಮೆರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕುರೂಪ ಅಡಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಅವಳ ರೂಪಿಗೆ ಬೆರಗಾದ. ಅರ್ಚಕನಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ರತ್ನಳ ಮೈತಾಕಿ ರೋಮಾಂಚಿತನಾದ. ರತ್ನ ಅವನ ಮೈಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಅವನ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಳು.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುವುದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮುಂದುವರಿದ್ದಿರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂತಹದರ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹವುದನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಾಜದ ಅರಿವಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಕ್ವಾಟೆ ಸಂಕಲನದ ಉತ್ತಮ ಕಥೆ **"ಅಂಕ"**. ಕಥೆಯ ಒಳಾರ್ಥ ಮತ್ತು ದೈನ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೂಲಕವೇ ಹೊರಡಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಕಥೆಯು ಬಸವೇಗೌಡ ಸತ್ತು ಹೋದ ಹೋರಿಯನ್ನ ಅಂಕ ಪದೇ ಪದೇ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಕ ಹಳ್ಳಿಯ ತರುಣನೊಬ್ಬ ಈ ಕತೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು. ಆದರೆ ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಅಂಕನಿಗೆ ಸಿಡುಬಿನ ಸೋಂಕು ತಗಲಿ ಅವನ ಮುಖ ವಿಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಜಿಡ್ಡಿನಿಂದ ಅವನು ಉಳಿದಿದ್ದೆ ಹೆಚ್ಚು, ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ 'ದೈವ' ವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಬೈದುಕೊಂಡು ಸವೆಯುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆತ ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲಾ ತರುಣನಂತೆಯೇ ಅಥವಾ ಅವರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೂ ಸರಿ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠವಂತ, ಹೀಗಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಅವನೆಂದರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು.

ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹರೆಯದ ಹೆಂಗಳೆಯರ ನಡುವೆ ನಗೆಪಾಟಲಾಗಿದ್ದನು. ಕಥೆ ಶುರುವಾದಾಗ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಹೊಸ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಇರುಕಳ ಹೋರಿಯೊಂದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹುಡುಗಿ ಉಳಿದಳು. ಆದರೆ ಅಂಕನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಅವಳು ಅವನ ವಿಕಾರ ಮುಖ ನೋಡಿ ಮೋರೆ ಕಿವುಚಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ಆಸೆ ಪಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮದುವೆಯ ಮಾತು ದೂರವೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಜನರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತನಾದ ಅಂಕ ಮಾತನ್ನ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮೌನಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮೌನ ಆತನು ಮಾಡುವ ನಿದ್ದೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಪಹೊಕ್ಕಳಿನ ಸುತ್ತ ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಮಲಗಿದ್ದರೂ ಎಚ್ಚರವಾಗದಂತಹ ದೆವ್ವದ ನಿದ್ದೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗದ ಕಾಯಿ ಕಳುವಾದರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ನಿದ್ದೆಯ ರೀತಿ ಕಾಮವೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಆಳವಾದ ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಚೇತನವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವನ ಕಾಮವನ್ನು ಗಿರಿಜೆಯಂತ ಹೆಣ್ಣು ಸಹ ಎಚ್ಚರಿಸಲಾರಳು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ವೈಚಿತ್ರದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ಅಂಕ ಕಥೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಗೌಡನ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿದಂದಿನಿಂದಲೂ ಅವನ ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾದದ್ದು.

ಲಿಂಗದ ಕಾಯಿ ಕಳಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಘಟನೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ತುಸು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತೀಕವೆಂದರೆ ಹಾವು. ಹಾವು ಕರಿನಾಗರ ಸರ್ಪ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸುಪ್ತ ಕಾಮ ಸಂಕೇತವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಹಾವು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ಶುರುವಾತಿಗೆ ಬರುವ ಹೊಸ ಹುಡುಗಿ ಅಂಕನಿಗೆ ಸರ್ಪದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಸರ್ಪ ತನ್ನದ್ದನೆಯ ಮೈಯನ್ನು ಮೋಹಕವಾಗಿ ನುಲಿದುಲಿದು ಹರಿದಾಡುವಂತೆ ಬೆಡಗುವ ನಡಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯದು. ಇಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ಪ ಅಂಕ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಗಲೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಾವು ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಕೂಸನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇದು ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಎಳೆ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕನಿಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಕೇತವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರತೀಕದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಪ್ರತೀಕಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಕಥೆಯ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾವು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಅರ್ಥ ಕೇವಲ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲೂ ಹಾವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹಚರಿಯಾಗಿ

ಬರುತ್ತದೆ. ಗೌಡರ ಮಗಳು ಗಿರಿಜೆ ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಅಂಕನ ಸಂಗ ಬಯಸುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅಂಕ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿದ ಕಾಮವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಅಚೇತನವಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಅಂಕನಿಗೆ ಗಿರಿಜೆ ಏನೂ ಹೇಳಲು ತೋಚದೆ, ನೀನೊಂದು 'ಕಲ್ಲುಬಂಡೆ' ಎಂದು ಒಳಗೇ ಗೊಣಗಿದಳು. ಅವಮಾನ, ಸಿಟ್ಟು, ಕ್ಲೇಶ, ದುಮ್ಮಾನಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನೊಮ್ಮೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಹೊಲದ ಪಕ್ಕದ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಸರಸರ ನಡೆದು ಹೋದಳು. ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅಂಕ ದೃಷ್ಟಿ ಎತ್ತಿ ಅವಳು ಸಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವಳು ದೂರ ದೂರ ಹೋದಂತೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತೆನೆಯುವ ಅವಳ ಉದ್ದನೆಯ ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ನೋಟ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿ ಒಂದು ಕರಿನಾಗರ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅವನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಆ ಹಾವಿನ ಪ್ರತಿಮೆ.

ಅಂಕನಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ತನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ದೈವ ಪ್ರತೀಕ ಎಂಬಂತೆ ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು 'ದೈವ'ದ ಪ್ರತೀಕ ಹಾವು ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ **"ಒಂದು ಉಂಗುರದ ಕಥೆ"** ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣೀರ ಮತ್ತು ಸಂಗಪ್ಪ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು. ಸಣ್ಣೀರನ ಹೆಂಡತಿ ದೇವೀರಿ ಸಂಗಪ್ಪ ಹೆಂಡತಿ ಗೌರಮ್ಮ, ಸಂಸಾರ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರೂ ದೇವೀರಿ ಗಂಡನಿಂದ ಆಸ್ತಿ ಪಾಲು ಕೇಳಿಸುವುದು. ಪಾಲು ಕೊಟ್ಟ ನಂತರವೂ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಲುಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಸಣ್ಣೀರನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ ಸಣ್ಣೀರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ದೆವ್ವ ಮೋಹಿನಿಯ ಕಾಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮಲೆಯಾಳಿ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಉಂಗುರವನ್ನು ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ಬೇರೆ ಆತನನ್ನು ತಳಮಳಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ದೇವೀರಿಯ ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌರಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಗೌರಮ್ಮ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಹರಿಸಿದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮರುಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಸಣ್ಣೀರನಿಗೆ ಉಂಗುರದ ಬಗ್ಗೆ ದೈವ ಭಕ್ತಿ. ಉಂಗುರ ಇದಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಉಂಗುರ ಕಳೆದು ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಲು ಹೋಗಿ ಉಂಗುರ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ, ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ದೇವೀರಿ ಎಂದು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಬೀಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉಂಗುರ ಮಕ್ಕಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಣ್ಣಿನ ಬೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ದೊರೆತಾಗ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ, ಸಂಭ್ರಮ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಗುರದಲ್ಲಿ ದೈವವನ್ನು ಕಾಣುವ ಹಂಬಲ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೈವದ ಸಂಕೇತ, ಅಗೋಚರ ಅಸಂಭವನೀಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಅಸಂಗತಗೊಳಿಸದೇ ಚದುರಂಗರು ವಸ್ತುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಬಗೆಯಿದು. ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕಥನ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಬದುಕುವ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮನದುಂಬಿ ಈ ಮೂಲಕ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ನೇರವಾದ ನಿರೂಪಣೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ **"ಹಂಬಲ"** ಕೂಡ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಇರಬೇಕಾದ ಮಾನವೀಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ–ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಮಾನವೀಯ ಧರ್ಮ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕತೆಗೆ ಭಾರತ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಯುದ್ಧದ ಒಂದು ಪಾಶ್ವಿಕ ನೆಲೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಲೇಖಕರು ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರೋಕ್ಷದ್ದಾಗಿದೆ.

ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಹಂಬಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಜ್ಜಿ, ಮೊಮ್ಮಗ, ಪುಟ್ಟೀರಿ, ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಇವರ ಹಂಬಲಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಿರುದ್ಧ ನೆಲೆಯವು. ತಾಯವ್ವ ಅಜ್ಜಿಯ ಹಂಬಲವೆಲ್ಲ ಮೊಮ್ಮಗನ ಒಳಿತನ್ನು ಬಯಸೋ ಸಹಜ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಾದ ಅವನ ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾದರೆ, ಸೇಕರಿಯ ಹಂಬಲವೆಂದರೆ 'ಮಿಲಿಟರಿ' ಮನುಷ್ಯನ್ನಾಗಿ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ದೂರಾಗಿ ಬದುಕುವುದು. ಮೊಮ್ಮಗಳು ಪುಟ್ಟೀರಿಯದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಗೃಹಿಣಿಯ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಸಂಭಾವಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಹಂಬಲ ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಅಜ್ಜಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ, ಅನುಕಂಪ ಅವಳ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣಯ್ಯನದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಹಂಬಲ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸೆಲೆಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಪರಿ ಅವನದು.

ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಗೊಂಡು ಅವನ ಸಣ್ಣತನಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುವುವು. ಪುಟ್ಟೀರಿಯದು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪಾತ್ರ. ಸೇಕರಿ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೂರಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಸಣ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ಇಷ್ಟದ ಸಂಗತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೇಕರಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸೇರುವುದರಿಂದ ಅಜ್ಜಿಯ ಜಮೀನನ್ನು 'ವಾರ'ಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣಯ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಹುರುಳಿ, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳಾಗಲೀ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡದೆ ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅಜ್ಜಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೋದರೆ, ಸಣ್ಣಯ್ಯ "ಮೂರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿರೋ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರವ ಸಾಕಕ್ಕೆ ಆಯ್ತಿತದಾ? ನಿಮ್ಮ ಹೊಲಗದ್ದೆ ವಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರೋದರಿಂದ ಹೆಂಗೋ ನಮ್ಮರತ ಸಾಗುತ್ತ ಇದೆ ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ವ್ಯವಾರ ಹೆಂಗೆ ತಿಳೀತದೆ".[೧] ಎಂದು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಸೇಕರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮುಂದೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಸೇಕರಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸೇರಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದ ಅಜ್ಜಿ, ಪುಟ್ಟೀರಿಗೆ ದುಃಖ, ನೋವು ಉಂಟಾದರೆ ಸಣ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ಸಂತೋಷ, ಸೇಕರಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಮನೆಗೆ ವಾಪಾಸ್ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಜಮೀನು ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತಲ್ಲವೆಂಬ ಚಿಂತೆ. ಚದುರಂಗರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಬಯಸುವ, ಆದರೆ ಆತ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂಶ ಕಾಣುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಮೂಲತಹ ಕೇಡಿಗೆ ಮನುಸ್ಸು ಅವನದಲ್ಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣಯ್ಯನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಲೇಖಕರು ಮನುಷ್ಯ–ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಕೇತಗಳಂತಿರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನಕೊಳಲು ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರು **'ಬಂಡೆಯ ಕೊಳಲು'** ಎಂದಿತ್ತು. ಚದುರಂಗರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂಡೆಗೆ ಜೀವ ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ದೈವತ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಊರಿನ ಬೃಹತ್ ಬಂಡೆಯೊಂದು ಆ ಹಳ್ಳಿಜನರ ಸಮಸ್ತ ಭಾವಪ್ರಪಂಚದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವುದು ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ಬೇಡಿಕೆ,

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೩೮೪

ನೀಡಿಕೆ, ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ವ್ಯಾಜ್ಯ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಬಂಡೆಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನಾಗರೀಕತೆ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳ ಶಾಯಿ ಮನಸ್ಸುಗಳು ನಗರದಿಂದ ಬಂದು ಆ ಬೃಹತ್ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಸಿಡಿಸಿ ಲಾಭಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ, ತಡೆಯೊಡ್ಡಿದ ಮಲ್ಲುವನ್ನು ಸಾಯಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಬಂಡೆಕಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅವಿನಾಭಾವದವು. ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ಬದುಕನ್ನು ಅದರದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಂಬುದರ ಸತ್ಯ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಚಿತ್ರಣ :

೧೯೬೪ ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಚದುರಂಗರ ಕೊನೆಯ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಮೃಗಯಾ, **"ಜಿಂಕೆಮಾನವ"** ಕತೆಯ ಹೆಸರನ್ನು **'ಮೃಗಯಾ'** ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಧ್ವನಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಚದುರಂಗರೇ ಅವರ ಅರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೃಗಯಾ ಕಥಾನಾಯಕ ಸೋಮ, ಸೋಮನಿಗೆ ಜಿಂಕೆಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಪುಟ್ಟೀರಿ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ. ತಾಯಿ ನಾಕೂರಮ್ಮನ ಪ್ರೀತಿ, ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೋಮನಿಗೆ ಆಕಸ್ಮತ್ತಾಗಿ ಸಿಕ್ಕ ಜಿಂಕೆ ಮರಿಯನ್ನು ಸೋಮ ತಂದು ಸಾಕಲಾರಂಭಿಸುವನು. ಸೋಮುವಿನ ಅಪ್ಪ ಊರಿನ ದೊಡ್ಡ ಗೌಡರ ಹತ್ತಿರ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಮಾಡಿದ್ದ ಆದರೆ ಈಗಿರೋ ಗೌಡರು ಸುಳ್ಳು ಲೆಕ್ಕ ಬರೆದು ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಸೋಮುವಿನ ತಾಯಿ ಹೆಸರು ನಿಂಗಾಜಿ ಸೋಮುವಿನ ಅಪ್ಪ ಅದೇ ಕೊರಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರು.

ಊರಗೌಡ ಸೋಮನ ಹೆಂಡತಿ ಪುಟ್ಟೀರಿಯ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲ ಹೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟೀರಿ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಸಾಲದ ಹಣ ವಾಪಸ್ಸು ಮಾಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸೋಮ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಗೌಡರ ಹೆಂಡತಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಬಯಕೆ ಈಡೇರಿಸಲು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಂದು ಮಾಂಸ ತಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೋಮನಿಗೆ ರೋಷವಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಯ ಕಾಯ್ದು ಗೌಡನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೋಮುವಿನ ವಿರುದ್ಧವೇ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಮ ಮುಗ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಜಿಂಕೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅತೀವ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗು, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ಜಿಂಕೆಗಾಗಿ, ಜಿಂಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಬದುಕು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೋಮ ಗೌಡನನ್ನು ಕೊಂದು ಗಲ್ಲುಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಾಗ ಜಿಂಕೆಯೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಮುಗ್ಧ ಸರಳ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೃಗವಾಗಿ ಬಿಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಸೋಮ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮೃಗವಾಗಿ ಬಿಡಾವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂತೆ ಗೌಡನ ವರ್ತನೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ಕೆಣಕಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಮೂದಲಿಸುತ್ತ ಗೌಡನ ಕೈಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಇದು ನನ್ನ ಜಿಂಕೆಯ ತಿಂದ್ರಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಗೆದ, ಗೌಡ ತನ್ನನ್ನು ಎಕ್ಕಡದಿಂದ ಒದ್ದು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ ವಿರುದ್ಧ ಸೋಮುವು ಅಮಾನುಷವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಪಶ್ಚತ್ತಾಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಜಿಂಕೆಯೋ ಆಗಿಬಿಟ್ಟ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅನುಭವವನ್ನೇ ಆತ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಕೇವಲ ಮೇಲ್ ನೋಟಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವೊಂದನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅತೀವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಜಿಂಕೆ ಕುರಿತಾದ ಸೋಮನ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತಾವುದನ್ನೋ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಜೈಲಿನ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಡಿಸಿದ ಜಿಂಕೆಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಜೀವ ಬಂದು ಮೋಹಕವಾಗಿ ಕುಣಿಯಲಾರಂಭಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆತ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಿಂಕೆಯೆ ಆಗಿಬಿಡುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಳವರ್ಗದ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಅತೀವ ಆಸೆಯನ್ನು ಮೇಲ್‌ವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಬಯಕೆ ಈಡೇರಿಕೆಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಉಂಡು ಬಿಡುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಮೌನವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಂಕೆ ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಮಾನವೀಯತೆಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಎರಡನ್ನೂ ಏಕ ಪಾತ್ರಗೊಳಿಸುವ ಆಶಯವಿದೆ. ಜಿಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಜೀವನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿದೆ. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಆ ಕಥಾನಾಯಕನ ಹುಡುಕುವ ಅಸಮತೋಲನ ಬದುಕಿನ ಒಂಟಿ ಮನುಷ್ಯ ಇದ್ದಾನೆ. ಸೋಮು ಪ್ರಕೃತಿ ಜೀವನ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಂದು ತಿಳಿಯದವನು ಅಥವಾ ಪ್ರಕೃತಿ ತನಗೆ ಹೊಸಜೀವ ಕೊಡಲು ಬರುತ್ತದೆ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವನು.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಈ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾದರೂ ಗಲಿಬಿಲಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಲೇಖಕರು ಒಂದೊಂದಾಗಿತ್ತೋ ಪೂರ್ವ ನಿಯೋಜಿತ ರಚನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಂದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸೋಮನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೋಮನ ತಂದೆಯ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿತನ, ತಾಯಿಯ ದಿಟ್ಟತನ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ, ಎಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಊರಗೌಡನ ಉಪಟಳ ಮತ್ತು ವಂಚನೆಯನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಇದ್ದವನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಬಲವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಬಲಹೀನರ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಕತೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರೇಮ ಇಲ್ಲಿನ ಕತೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು. ಇಂತಹ ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂಬ ಅಂಶ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

"ಹಿಂದುರುಗಿದ ಭೂತ" ಕತೆ ತೀರಾ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಕತೆಯ ಹಿಂದಿದ್ದ ಹೆಸರು "ಬೆಳ್ಳಿ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ" ಎಂದಿತ್ತು. ಕಥೆಯನಾಯಕ ಮಾದೇವನಿಗೆ ಮರೆವು ಮನೆತನದ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ 'ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್'ನಿಂದ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಸಂಕೇತವೊಂದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಮಾದೇವನ ಹೆಂಡತಿ ಚೆನ್ನಿ ಮಾದೇವನಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಊರ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಸಡಗರಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಊರಿನ ಕೆಲವು ತರುಣರಿಗೆ ಮಲೆ ಮಾದೇಶ್ವರನ ಪರಿಶಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿ ಹೋಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಮಾದೇವನು ಸೇರಿ ಒಂಭತ್ತು ಯುವಕರು ಕಾಲುನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಲುಪಿ, ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು ಸಿಕ್ಕದೇ ಶುದ್ದವಲ್ಲದ ನೀರು ಕುಡಿದು, ೮ ಮಂದಿಗೆ ವಾಂತಿ, ಬೇದಿ ಆಗಿ ಕಾಲರಾ ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದ ೮ ಮಂದಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮಾದೇವನಿಗೆ ತಾನು ಸಾಯುತ್ತೇನೆಂದು ಭಯದಿಂದ ೩ ದಿನ ಅನ್ನ ನೀರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿಹೋಗಿದ್ದ ಕಂಡು ಚೆನ್ನಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದು ದಾಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕರೆದಾಗ, ಕಾಲರಾ ಅಂಟುರೋಗ ನಾವು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾಗ ಕೆಳಜಾತಿಯ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಮಾದೇವನ ದೇಹವಿಟ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ಹುಲಿಯ ಗರ್ಜನೆ ಕೇಳಿ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದರು.

ಮಾದೇವ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಕಾಡುಕುರುಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಜ್ವರದಿಂದ ಆಗಲೇ ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದವು. ಅತ್ತ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬಂಟರಿಂದ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಊರಿನ ಕೆಲವರು ಹುಲಿ ಮಾದೇವನನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕಿದೆಂದು, ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ತಿಥಿ ಮುಂತಾದ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಇತ್ತ ಮಾದೇವಿಗೆ ಪುನ: ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಊರು, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮನದೊಳಗೆ ಮೂಡಲಾರಂಭಿಸಿದವು.

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಮಾದೇವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೆಂಗಸರು, ಶಾನುಭೋಗರು, ಸಂಗಪ್ಪ, ಬಳೆಗಾರ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾದೇವನ ಭೂತ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು.

ಚೆನ್ನಿಯು ಕೂಡ ಗಂಡನನ್ನು ಗುರುತಿಸದೇ ಭೂತವೆಂದೇ ತಿಳಿದು 'ಬೆಳ್ಳಿ ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ' ಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸರು "ಸತ್ತೋದ ಮಾದೇವನ ಭೂತವೇ"[೧] ಇರಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾದೇವನಿಗೆ ಏನೋಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಪುನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟನು. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಪರೀತ ವಿವರಗಳಿಂದ ಕತೆಯು ತನ್ನ ಬಂಧವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಒತ್ತಡವೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತಬ್ಬಲಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅಂಶ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಮಲೆ ಮಾದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರು 'ಭೂತವಾದದಂತೆ' ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಆ ಸುತ್ತ ಇವೆ. ಹಾಗೇ 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯ ಪುರನಭಿನಯದಂತೆಯೂ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಮಾಜವೊಂದು ಮಾನವತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡುತ್ತಲೇ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ತಂತ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವುದು ಭೂತವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ಭೂತವೇ ಆಗಿಬಿಡುವ ಚ್ಯೋದ್ಯ ಇಲ್ಲಿಯದು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಚರಣೆಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತಗೊಂಡಿವೆ.

****

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೫೩೯

ಅಧ್ಯಾಯ –೩

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ

ಅಧ್ಯಾಯ : ೩

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ

ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ, ಪುರುಷ ಪಾತ್ರ, ವಿಧವೆ, ಪಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಪಾತ್ರ, ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ವಿಭಿನ್ನ ವಯೋಮಾನ ಪಾತ್ರಗಳು, ಪ್ರಾಣಿ ಪಾತ್ರಗಳು, ಜೀವವಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಜೀವನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪಾತ್ರ, ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳತೆ, ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು, ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ

"ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಪ್ರಮುವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಸೂಳೆಯ ಬದುಕು ಮತ್ತು ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮನ ಬದುಕನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಂಗಸು, ತನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಗೋಪಾಲ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವ ಹೊಣೆ ಅವಳದು. ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮ ನಿರ್ಗತಿಕಳಾಗಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದವಳು ಸೂಳೆ. ನಾಗಮ್ಮನನ್ನು ಉದ್ದರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಸೂಳೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಜೀವನ ಹಾದರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಳಾದರೂ ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮ ತನ್ನಂತೆ ಪಾಪದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿಯದೆ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸೂಳೆಯ ಪಾತ್ರ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮನ ಗಂಡನಾದ ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಳೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಆದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು, ಸೂಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾತನೆ, ನೋವು, ದು:ಖ ನಿರಾಸೆ ಇದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುವ ಗುಣ ಮೆಚ್ಚುವಂತದ್ದು. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮತೋಲನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗ, ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಮತ್ತು ಕೆಳವರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಸಿವು' ಇಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವನ್ನ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು **"ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣೆ ಶತ್ರು"** ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನು ಬಡ್ತಿ ಪಡೆಯುವನೆಂಬ ಆಸೆ ಹೊಂದಿ, ಗಂಡನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅವನ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ, ಶೀಲಭ್ರಷ್ಟಳಾಗಿ ಗಂಡ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಗತಿಕಳಾಗಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ರೋಗದಿಂದ ಸಾಯುವ ಗೃಹಿಣಿಯೊಬ್ಬಳ ದಾರುಣ ಬದುಕು **"ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ರಸ್ತೆ"** ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಗಂಡನು ದುರಾಸೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಆತ್ಮಗೌರವ ವಿಲ್ಲದವನು ಕೈ ಹಿಡಿದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ದುರಾಸೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಬಲಿಕೊಟ್ಟವನು. ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಶೀಲವಂತೆ, ಗರತಿ, ಸಭ್ಯಸ್ಥಳು, ಗಂಡ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಬಡ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ತನ್ನ ನೀಚತನಕ್ಕಾಗಿ ಮರುಗಿ, ಆ ಕೊರಗಿನಲ್ಲೇ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ನೀಚ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಿ, ಗರತಿಯೂ ಮುಗ್ಧೆಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ರೋಗಪೀಡಿತಳಾಗಿ, ವಿಕಾರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ ತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ. ಒಬ್ಬ ಶೀಲವಂತ ಗೃಹಿಣಿ ಸೂಳೆಯಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ದುರಂತ ಚಿತ್ರಣ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಹರೆಯದ ಬಾಲೆ ಸುಮತಿ ಪೋಲಿ ಹುಡುಗ ನರಹರಿಯ ಮೋಸದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸೋತು, ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು **"ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯ ನಂದಾ ದೀಪ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಒಂದೇ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳಿಗೂ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಇದ್ದು ನೆಂಟರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಂಧ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನೆರೆಹೊರೆಯವರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಒಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ, ಸಂಗೀತಗಾರ ನಾಗಯ್ಯ ಮತ್ತು ಆತನ ಮಗ ಪೋಲಿನರಹರಿ, ಹಾಗೂ ರೈಲ್ವೆ ಗಾರ್ಡ್ ಶಂಕರಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ರಾಧಮ್ಮ. ಸುಮತಿಯ ತಾಯಿ ವಿಧವೆ, ವಿಧುರ ಮಾವ ವಿಧವೆ ಅತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕಥೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರ ಸುಮತಿ.

ಆ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸುಮತಿ ಎಂದರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಸುಮತಿ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯವರು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ 'ಚುಮ್ಮಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪೋಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾಗಯ್ಯನ ಮಗ ನರಹರಿಯನ್ನು ಭಾಗವತರು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಯೌವ್ವನದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಗಾರನಾಗಯ್ಯನ ಮಗನ ಮೋಸದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮುಗ್ಧೆ ಬಾಲಕಿಯ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೀಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ನರಹರಿ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೀಡಿ, ಸಿನಿಮಾ, ರುಚಿ ಕಂಡವನು. ಸಿನಿಮಾ ನಟನಾಗಲು ಮದರಾಸಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪೋಲಿ ಅಲೆದು ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಸುಮತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕಾಮುಕ ನೋಟ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ವಶೀಕರಣವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಸುಮತಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಮತಿಯ ತಾಯಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯ ನಂದಾದೀಪವಾಗಿದ್ದವಳ ಬಾಳು ನಂದಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್‌ನ ಹೆಂಡತಿ ಅಂಬುಜ ತನ್ನ ಗಂಡ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಮೋಹ ಉಳ್ಳವನು ಎಂಬ ಸಂಶಯಿಸುವ ವಿಷಯ **"ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮತ್ತು ಅಂಬುಜ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ತಲೆದೋರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವಿರಸಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಂಬುಜ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕುಗ್ಗುವುದಲ್ಲದೆ ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಸಾಮದಾನವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್‌ಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ "ಅತ್ತಿ ಹೂವು ಬಿಳಿಕಾಗೆ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ"[೧]ವೆಂದು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸಮಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂಬುಜನ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಾನು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪೋಟೋ ಅವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ಕಾರನವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೇಳು, ಮೇಜರ್ ಬಸು, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರಹಮಾನ್ ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಹಾರ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರೆಹಮಾನ್ ಹೊಸದಾಗಿ ಕ್ಯಾಮರಾ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಅದರಿಂದ ಅವನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಜರ್ ಬಸು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಒಬ್ಬರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೊಬ್ಬರು ನಿಂತು ಹೂ ಪೋಟೋ ತೆಗೆಯಪ್ಪ ಎಂದೆವು ಆಗ ರೆಹಮಾನ್ ಕೈ ಅಲುಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮೇಜರ್ ಬಸುವಿನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಚಿತ್ರ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಅಂಬುಜಾಗೆ ಪೋಟೋ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವಳ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಥೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಲಾಯರ್ ಹೆಂಡತಿಗೆ ೨೦೦ ರೂ. ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಬರುವ ಮೂಲಕ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳಿಗೆ ಯಾರು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಕಳುಹಿಸಬಹುದೆಂದು ಸಂದೇಹದಲ್ಲಿ

---

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೨೪೪

ಮುಳುಗಿದಾಗ ವಿವಾಹದ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ, ಹೆಂಡತಿಯ ಕಥೆ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಓದಿದಾಗ ಅದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಲಲಿತಾಳ ಮಾವ ಸಂಜೀವನು ಬರೆದ **"ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ"** ಎಂಬ ಕಥೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಆಸೆ ಪಡುವ ಕಾಳಿಂಗಯ್ಯ, ಹಟ್ಟಿ ದೇವಪ್ಪನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾನು ಉಳುತ್ತಿರುವ ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡಿ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಹಟ್ಟಿ ದೇವಪ್ಪನ ಮಗನೇ ಬರುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕತೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುವ ಸೋದರ ಮಾನವ ಕತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೆಂಡತಿ ಲಲಿತಾಳ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಕತೆಯೊಳಗೊಂದು ಕತೆಯನ್ನು ತರುವ ಚಮತ್ಕಾರ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದ್ದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಹೆಂಡತಿ ಗಿರಿಜೆಗೆ ತಾನು ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗಿ ಎಂಬ ಕೀಳು ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ನೋವಿನ ವಿಷಯ **"ಕಸ್ತೂರಿ"** ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು, ಗಿರಿಜೆಗೆ ತಾನು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪತಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ತೌರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದು, ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಾಂತ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಗೌರಿಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಚಂದ್ರು ರೇಶಿಮೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದ ಕಂಡು ಸೀರೆಯು ಕಪ್ಪು, ನಾನು ಕಪ್ಪು, ಎಂದು ಅವಮಾನ ಮಾಡಲು ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಆದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರಲು ತನ್ನ ಗಂಡ ಶಾಂತಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅವನು ಸು:ಖವಾಗಿರುವನೆಂದು ಶಾಂತಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಚಂದ್ರು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಗಿರಿಜೆ ಕಪ್ಪಾದರೂ ತನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ತನಗೆ ಅವಳ ಬಣ್ಣ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಅವಳ ಗುಣವೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಗಿರಿಜೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅನುಮಾನಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜೆಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ **"ಕ್ವಾಟೆ"** ಕೂಡ ಒಂದು ಕ್ವಾಟೆ ಎನ್ನುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡು ಕೋಟೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲಿನ ಶಬ್ದ, ಈ

ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕ್ವಾಟೆ ಕಟ್ಟಿರುವವರು ಬೇರೆಯಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಸ್ವತಹ ತಂದೆಯೇ. ಕಾರಣ ಸ್ವಾರ್ಥ. ಎದೆ ಎತ್ತರದ ಮಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬಯಕೆಗಳೇನು ಎಂಬುದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ತಂದೆ ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮರ್ಯಾದಸ್ಥರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಾತ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ದನಕರು ಎತ್ತುಗಳ ಸಿಂಗಾರದಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ ಮಗಳ ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ತ ಹೆಂಡತಿಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರಮ್ಮನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವನು ಧಾರವಾಡದ ಓಂಕಾರಮ್ಮನ ಜೊತೆಗೆ ಅವನ ಸಂಬಂಧ ಜಗಜ್ಜಾಹಿರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಗಳಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಅನುಭವವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕಾಮ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಪ್ಲೇಗ್ ತಗುಲಿದಾಗ, ಇಲಾಜು ಮಾಡಲು ಬರುವ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯನ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಕನಸಿನ ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂದ ಕನಸು ನನಸಾದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಒಳಗೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಸಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರದೊಂದಿಗೆ ಕಥೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವ ಅಂಶಗಳು ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಷಣೆಯ ಒಂದು ಮೌಲ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಕಥೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವ ಪಂಡಿತ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವನು. ಅದು ಆಕ್ರಮಣ ವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದು. ಮಗಳನ್ನು ನಿಸರ್ಗಸಹಜ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಗೊಡದೇ ಹೋದ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಹಾಗಾಗಿ ಮಗಳು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸುಖದ ಅನುಭವವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೆಳವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣಾದ ಅವಳಿಗೆ ಹಾಗೆ ಪಂಡಿತನಿಂದ ಅನುಭವ ಪಡೆದದ್ದು ನಿಸರ್ಗ ಸಹಜ ನಡೆಯಾಗಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಬಸರಿಗೆ ಪಂಡಿತನೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಆತ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಪರಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡ ಅವಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಆ ಹೆಣ್ಣು "ಹೊಟ್ಯಾಗಿನ ಮಗು ಗಂಡಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವ ತೇದು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡ್ತೀನಿ"[1] ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವರಪ್ಪ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಓಂಕಾರವ್ವ "ಹೆಣ್ಣಾದರೇನಂತೆ ನಂಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ನಾನು ಸಾಕೋತೀನಿ"[2] ಎಂದು ಬಹಳ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ತಯಾರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ಮುಂದೆಯೂ ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವಳನ್ನು ಭಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕುಟುಂಬದ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಅವಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚದುರಂಗರು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು

---

[1] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೨೧೩

[2] ಅದೇಪುಟ ೨೧೪

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜೀಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವೇಳುವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮನೋಧರ್ಮದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಂಡಿದೆ.

ಕ್ವಾಟೆ ಎನ್ನುವ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಕಥೆಯ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರವಾಹ ತಂತ್ರವನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುವುದರ ಚಿತ್ರ ಕಥೆಯ ಸತ್ಯ, ಹರಯಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಂತರಂಗದ ಶೋಧನೆ ಅವಳ ಒಡನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವಳು ಮೈನೆರೆದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಇಂದಿನಿಂದ ಹೋರಿಗರು ಹಾಯುವುದು, ಅವಳು ಹರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀವಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಅವಳು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಂಡಿತನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸಿಗುವ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅವಳೊಡನೆ ಅಕ್ಕಬಾವನ ರತಿಲೀಲೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವುದು, ಓಂಕಾರಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಅವಳ ಅಯ್ಯನ ಸಂಬಂಧದ ಕತೆ ಇವು ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಪ್ರಭಾವಗಳು. ಪ್ರತಿವರ್ಷವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಿಗಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ ತನಗಿಲ್ಲವಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರಗು ಮತ್ತು ಕೂಡಾವಳಿ ಮಾಡಕೊಂಡು ತನ್ನೇನ್ನೇಕೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ.

ಚದುರಂಗರು ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳು "ಯಾಕೋ ಕಿಸಕ್ಕನೆ ನಕ್ಕಳು... ಜಗುಲಿ ಹಂತ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಮಳೇಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡಳು. ಸಣ್ಣ ಎರಚಲು ಮೊಕದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ ಕುಣಿದಾಡೋ ಹಾಂಗಾಗಿ ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಮಳೆ ಹನಿ ಕುಡಿಯೋ ಆಟ ಆಡಿದ್ಲು".[೧] ಇದು ಲೈಂಗಿಕ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅವಳು ಅದು ಲಭಿಸಿದಾಗ ಮಳೆಯ ಸಮಯದ ಮುಗ್ಧ ಬೌತಿಕ ಪಕ್ಷಿ ಆಗಲು ಮುಂದೆಯೂ ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆಯು ಕ್ವಾಟೆಯ ವಸ್ತು. ಇಲ್ಲಿರುವ ನಾಟಕೀಯ ಕೌಮಾರ್ಯಕರಣ ಮಾಡುವ ವೈದ್ಯ ಖಳನಾಯಕನಲ್ಲ, ತನ್ನ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಕನ್ಯಾಸೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತಂದೆ ಖಳನಾಯಕನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರೌಢೆಯಾದರೂ ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದ ಆ ನಾಯಕಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒದಗಿರುವ ಸಂತೃಪ್ತಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೩೧೩

ವಿಶೇಷವಾದ ಒಂದು ಘನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲವರ ನಡುವೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕ್ವಾಟೆ ಕತೆಯನ್ನು ಡಾ॥ ರಾಜೀವ ತಾರಾನಾಥರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕತೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು ತಮ್ಮ ಅನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅರಿಕೆ ಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಲೇಜಿನ ಹುಡುಗಿ ಅಪರಂಜಿಯ ಮಾನದ ಬಯಕೆ ಅವಳ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪತಾಳುವ ವಿಷಯ **"ಅವರು"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಯುವತಿ ಚೆಲುವೆ, ತುಂಬು ಯೌವ್ವನ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ರಸಿಕಳು, ಬಾವಿ ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳ ಗುಪ್ತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅವಳ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಪರಂಜಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಯುವಕರು ಕವಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಕೇವಲ ಕಲ್ಪನಾಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶಂಕರಪ್ಪ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನ್, ದೇಹದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹೊರತು ಬುದ್ದಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಲ್ಲ. ಮರುಳಯ್ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಣವಂತ ದುರಹಂಕಾರಿ, ಬಡವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅಸೂಯೆ. ಕೊನೆಯವನು ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಗಾಂಧಿವಾದಿ ಹಾಗೂ ದೇಶಪ್ರೇಮಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ತಾನು ಸಹ ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಅಪರಂಜಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೇವಲ ಆಸ್ತಿ, ಅಂತಸ್ತು ಚಂದಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಹರಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚದುರಂಗರು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು, ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮದುವೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ದಿನದ ಮಾತಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಗಂಡನ ಜೊತೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಬಹು ಜಾಗೃತೆಯಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಅವಳ ಚಿಂತೆ, ಕಳವಳ ಗೊಂದಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚದುರಂಗರು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ತೋದ್ರೇಕ ಅಥವಾ ಭೂತೋನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ **"ಕೆಂಪುಶಾಯಿ"** ಕತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೂಪವತಿ, ಇವಳ ತಂದೆ ರಾಜಯ್ಯಂಗಾರ್, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎಗ್ಜಿಬಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಬಳೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಚೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ತಂದೆ ತನ್ನ ಮಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಲೆಂದು ಶ್ರೀಮಂತ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ದೊರೆ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ

ಪಡೆದ ರಾಜಮನ್ನಾರ್ ಅವರ ತೃತೀಯ ಪುತ್ರ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಯುವಕ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ನಾರಾಯಣ ಪ್ರಸ್ತದ ರಾತ್ರಿ ಅವಳ ತೊಡೆ ಮತ್ತು ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಕೆಂಪುಶಾಯಿಯನ್ನು ಸುರಿದು ಅಮಾನುಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಾಯಿಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮನ ಚಿಂತ್ರಾಕ್ರಾಂತವಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಕೆಂಪು ಸೀರೆ, ಕೆಂಪುಗುಲಾಬಿ, ಕೆಂಪುಬಳೆ ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೆಂಪು ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಂಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹುಡುಗ ನಪುಂಸಕನೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಪ್ರಸ್ತದ ರಾತ್ರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ತನ್ನ ಗಂಡ ವರ್ತಿಸಿದ ರೀತಿಯಿಂದ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮನಸ್ಸು ಅಘಾತದಿಂದ 'ಗಾಜು ಒಡೆದು ಚೂರು ಚೂರಾಗು'ವಂತೆ ನುಚ್ಚುನೂರಾಯಿತು. ಈ ಘಟನೆಯ ತರುವಾಯ ಕೆಂಪುವಸ್ತಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಠಾತ್ತನೆ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಚೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಡಾ॥ ಮೂರ್ತಿರಾಯ ಮನೋವೈದ್ಯರು ಅವಳ ಈ ಉನ್ಮಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಕಸ್ಮಿಕಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್‌ಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಸತ್ತ ವಿವಾಹಿತೆಯೊಬ್ಬಳ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ವಿಷಯ **"ಚಿಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜು"** ಕತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಿವಾಹಿತೆ, ಪ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಳ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಮಗು. ಆದರೆ ಕಥೆಯ ವಿಷಯವೆಲ್ಲ ಸತ್ತ ಆ ವಿವಾಹಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ.

ಸುಖ ಸಂಸಾರ ಅವಳದು. ಒಂದು ದಿನ ೧ ವರ್ಷದ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿರಿಬ್ಬರೂ ಸೇವೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ ರಾತ್ರೀ ಪಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗಂಡನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೆಂಡತಿ ತಾನೇ ಮಗುವಿಗೆ ಔಷಧಿ ತರಲು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಚಾಲಕ ಜಾಫರ್ ನಡುಗಲಾರಂಬಿಸಿ ಎಂತಾ ನಸೀಬ್ ಎಂದು ಈ ಹುಡುಗಿ ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಳೋ ಎಂದು ಬೈದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸಮಸ್ತರು ತಮಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತನ ಗಂಡ ಸುದ್ದಿತಿಳಿದೊಡನೆ ಸತ್ತ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶೋಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೆ ಅವಳ ಆತ್ಮ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಮಗುವಿನ ಹಿತಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜಿನಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡುವುದು. ಅದು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವುದು. ಗಂಡ ಮಗುವಿನ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತನ್ನ ನಾದಿನಿ

ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪುವುದು. ಕಿಟಕಿಯಾಚೆ ಒಂದು ಚಿಟ್ಟೆ ಪದೇ ಪದೇ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜಿನ ಮೇಲೆ ರೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ರೇಶಿಮೆಯಂತ ನುಣುಪಾದ ಕಪ್ಪು ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತಹ ಕೆಂಪು ಚಿಕ್ಕಗಳಿರುವ ಚಿಟ್ಟೆ. ಹೂಗೊಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟದ್ದ ಮಗುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಕ್ರಮೇಣ ಒಳಗಿನ ಹೂವಿನಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾದ, ಒಳಗೆ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಲು ಹಾರೈಸುತ್ತಿರುವ ಮೋಹಕ ಚಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಚಿಟ್ಟೆ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಇವೆಲ್ಲಾವು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಮೇಲಿರುವ ಮಮತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡದ ವಿಷಯ "ತಲ್ಲಣ" ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು, ಈ ಕತೆಯ ಕಥಾನಾಯಕ ಸುಬ್ಬರಾಮರಾಗಿದ್ದು ಆತನ ತಂದೆ ಅಠಾರ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತನಾಗಿದ್ದ ಬಡುಕುಟುಂಬದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ. ಸುಬ್ಬರಾಮ ನಂಜನಗೂಡಿನ ಪುರೋಹಿತ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯರ ಮಗಳು ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ವಿರುದ್ದವಾಗಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಸುಬ್ಬರಾಯನ ಅಕ್ಕನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅತ್ತೆಯು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ "ಮನೆ ಪುರೋಹಿತರು ಅಂತ, ನನ್ನ ಗಂಡ ಸದರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಇಟ್ಟನಲ್ಲೇ"[೧] ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದು ಅತ್ತೆಯ ವಾದ ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಶಾಂತಳ ಲಗ್ನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಾಲದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಆದರೆ ಸುಬ್ಬರಾಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ನೀನು ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೋ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಸುಬ್ಬರಾಯ ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ರತ್ನಸ್ವಾಮಿಯ ಮದುವೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ತೆರಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ನೇಹಿತನ ಬಲವಂತದ ಮೇರೆಗೆ ಎರಡು ದಿನ ಅಲ್ಲೇ ತಂಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ 'ಸಂಜೆ ಪತ್ರಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಸತ್ತಳಂತೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿ

[೧]ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೪೬೭

ಆತಂಕಗೊಂಡು, ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸುಬ್ಬರಾಯ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಚದುರಂಗರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎಂಬ ಪಿಡುಗನ್ನು ಹೋಲಗಲಾಡಿಸಲು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಿದ್ಯಾವಂತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ 'ವರದಕ್ಷಿಣೆ'ಗೆ ಕನ್ನಡಿಯದಂತಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಬವಣೆಗಳು, ಶೋಷಣೆ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀಜಾಗೃತಿ, ಸ್ತ್ರೀಪ್ರೌಢಿಮೆ, ಎಲ್ಲರದ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಳ್ಮೆ ಸಹಜಗುಣ, ಸಿಟ್ಟು ಆಕ್ರೋಶ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೊಗಸಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಲೈಂಗಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಣ್ಣೆ ಸುಪ್ತ ಚೇತನದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ **"ವ್ಯಾಮೋಹ"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ. ಆತನ ತಂದೆ ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯನ ವಿಧುರ. ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪವತಿ, ಕಾಲೇಜು ವ್ಯಾಸಾಂಗ ಮುಗಿಸಿದ್ದಳು. ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕನಸನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದವಳು.

ಯೌವ್ವನ ಕಾಯಿಸಿದ ಕ್ಷೀರದಂತೆ ಆ ಕುಮಾರಿಯ ಅಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಉಕ್ಕುಹರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯೌವ್ವನದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಶೃತಿ ಮಾಡಿಟ್ಟ ತಂಬೂರಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೆರಳಿನಿಂದ ಮೀಟಿದರೆ ಸಾಕು, ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಾಮದ ಕಂಪನವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಜ್ವರದಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಕಾಮ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ತಂದೆ ಗಮನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಕಳವಳಗೊಂಡು ಮಗಳ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳೆದುನಿಂತ ವಿವಾಹವಾಗದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈ ಕತೆಯ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಬಯಕೆ ಉನ್ಮಾದಾವಸ್ತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದನ್ನು ಚದುರಂಗರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರಗಳು : ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ

ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಅತೀವ ದು:ಖದಿಂದ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿದರೂ, ಸಾವು ಬರಲಾರದು. ಆದರೆ ಅತೀವ ಆನಂದ ಸಾವನ್ನು ತರಬಹುದೆಂಬ ವಿಷಯ "ಎಲಾ ಜೀವನ" ಕತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಹೇಗೋ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಸೇರಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆತನ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯಾದ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿ, ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಇವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸತ್ತಾಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ಬದುಕೇ ಬೇಡವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿದರೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗು ಸತ್ತ ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಕೊಂಡ ರೇಸ್ ಟಿಕೇಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಅವನು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರು ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಕೆಲವು ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸುಖ ಅತಿಯಾದಾಗ ಅಥವಾ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸಿಗುವ ಆನಂದವು ಸಾವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಳ್ಳಿಯ ಯುವಕ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಭಾವಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಷಯ **"ಸ್ವಪ್ನ ಸುಂದರಿ"**ಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಯಾಲಕ್ಕಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಯುವಕ, ಮದುವೆಯಾಗುವ ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಊಹಾಸುಂದರಿಯ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದವನು. ಅವನು ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿಲ್ಲದಿದರೂ ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಹುಡುಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಮಾಟವಾದ ಮೂಗು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಹತ್ತಿದರೆ ಊರ ಗೌಡನ ಮಗಳು ಗೌರಿ ಮೂಗು, ಬೆಡಗಿನ ಕೆಂಪಿನ ಕೆಂದುಟಿ, ಬೆಳಗಿನ ಗಾಳಿಯಂತೆ ತೂಗುವ ದೇಹದ ಸೊಗಸು ಅಂತಹ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸು ಮುಳುಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಯಾಲಕ್ಕಿಯ ಮನೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸಾರವು ವಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ವಯಸ್ಸಾದ ಜಮಾಲ್ ಸಾಬು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕಾಸಿಂಬೀ ಮತ್ತು ಅವನ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಗಳು ಖುರ್ಷಿದ. ಅವರು ಕಡು ಬಡವರು. ಖುರ್ಷಿದ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಲಕ್ಕಿಯ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ 'ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು

ನೋಡಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು' ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ಖುರ್ಷಿದ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದು ಅವರಪ್ಪ ಅವಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸೆರೆಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಯಾಲಕ್ಕಿಯದು.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಪ್ಲೇಗು ಬಂದು ಮುಕ್ಕಾಲುಭಾಗ ಜನ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಜೊತೆಗೆ ಜಮಾಲ್ ಸಾಬುಗೆ ಪ್ಲೇಗ್ ತಗಲಿ ತೀರಿಹೋದನು. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಊರೆಲ್ಲ ಮಗಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಖುರ್ಷಿದ ಮನೆಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಂಬೀ ಮಲಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಖುರ್ಷಿದ್ ಕೂಡ ಮಲಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಯಾಲಕ್ಕಿಯ ಊಹಾಸುಂದರಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಂತಿದ್ದಳು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಯಾಲಕ್ಕಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವೇ ಬಾರದು. ಜಗತ್ತಿನ ಸೌಂದರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು. ತಡೆಯಲಾರದೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಖುರ್ಷಿದಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟನು.

ಆದರೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಆ ಸುಂದರಿ ಅವನ ಚುಂಬನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ಲೇಗ್‌ನಿಂದ ಸತ್ತ ಅವಳ ದೇಹ ತಣ್ಣಗಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಊಹಾಸುಂದರಿಯ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ ಯಾಲಕ್ಕಿಗೆ ಭಯ, ಜಿಗುಪ್ಸೆಗಳಿಂದ ಥರಥರನೆ ನಡುಗುತ್ತಾನೆ. ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಹುಡುಕಲು ಹೋದ ಅವನಿಗೆ ಬದುಕಿನ ರಹಸ್ಯದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಖುರ್ಷಿದಳ ಮೈ ಸೊಬಗು ಅವಳ ಸಾವಿನೊಂದಿಗೆ ಹುದುಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಸೊಬಗಿಗೆ ಈ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಚೇತನ ಇಲ್ಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚೆಲುವು ಮತ್ತು ಯೌವ್ವನ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಬದುಕಿನ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹೊಳೆಗೆ ಬೀಳಲು ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೊಳೆ ಸಮಧಾನ ಹೇಳುವುದು. **"ಕೊನೆಯ ಅವಕಾಶ"** ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಹೊಳೆಯ ನೀರು ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಬೇನೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಹೊಳೆಗೆ ಬೀಳಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಬದುಕನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಬದುಕು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಹೊಳೆಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡ ಯುವಕನನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಹಾಕಿ ಪಾರುಮಾಡಿತು. ಹೊಳೆಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಅಂಶ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು **"ಸತ್ಯ"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಶಂಕರ ಸತ್ಯವಾದಿ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ, ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಮೂರ್ತಿವಾದ. ಆತನ ಸ್ನೇಹಿತ ಮೂರ್ತಿಯ ವಾದ. ಇದು ನಿಜವೆನಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು

ಶಂಕರನ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಶಂಕರ್ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಕಪ್ಪು ಸೀರೆಯನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ ಸೀರೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆಂದು, ಅವಳ ಅಡಿಗೆ ರುಚಿಕರವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಡಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ನೇಹಿತ ರಂಗುವಿನ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿ ಮಗು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಆದರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳೆಲ್ಲಾ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಂತಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಲಘು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟದಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಷಯ **"ಚಾಕೊಲೇಟ್ ಮಾಮ"** ಕತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಮಗಳ ಸಾವಿನಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾಗಿ ಮೆರಯನ್‌ಳಿಗೆ ಚಾಕೊಲೇಟ್ ಮಾಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಆತಂಕಗೊಂಡ ಮರಿಯನ್‌ಳ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಪಾರ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮರಿಯನಳ ಭಾವಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದನ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಂದ ಕಲಾವಿದನ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಗು ತನ್ನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವ ಮುಗ್ಧತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಗಫೂರ ಹೇಳಿದ ಕಥೆ : ಈ ಕಥೆಯ ಕಥಾನಾಯಕ ಗಫೂರ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಜಬೇದ. ಗಫೂರನ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತ ರಾಮು. ಕಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಫೂರ ರಾಮುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಅದೃಷ್ಟ ತಂದು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಂದಿನ ಪ್ರಸಿದ್ದ ಸಣ್ಣಕತೆಗಾರರಾದ ಕಿಷನ್ ಚಂದನ್ ಮಂಡೊಟೋ, ಇಸ್‌ಮತ್ ಚುಗ್ತಾಯ್, ಉಪೇಂದ್ರನಾಥ ಆಷ್ಕೆ ಮುಂತಾದವರು ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೋಹಕತೆಯಲ್ಲಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸೊಗಸಾಗಿ ಕತೆ ಹೇಳುವಾಗ ನೀನೆ ಯಾಕೆ ಕತೆ ಬರೀಬಾರದು ಎಂದಾಗ ಇಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮಿತ್ರನಾದ ಸಾರಿಕ್ ಅಯ್ಯೋ ಅವನ ಮಾತು ನಂಬಬೇಡ ಅನೇಕ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಉರ್ದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿವೆ ಎಂದನು. ಆಗ ರಾಮು ಇಷ್ಟು ಆತ್ಮೀಯನಾದರೂ ವಿಷಯ ನನ್ನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಗಫೂರ ಹಣ್ಣಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಅಮೀರಸಾಬರ ಇಬ್ಬರೇ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದ. ಎರಡನೆಯ ಮಗ ಸುಹೇಲ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಯನ್ನು ಪಾಸಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಗಫೂರ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ದರೂ ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯ ನಡೆದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ತೆರಳಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಎಡಿಟರ್ ಆಗಿ ಸೇರಿದ. ಹೋಗುವ ಮೊದಲೆ ಗಫೂರಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೋದ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

ರಾಮುವಿಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕ್ರಮೇಣ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದು ನಿಂತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಗಫೂರನ ಹೆಂಡತಿ ಜುಬೇದ ಅಡಿಗೆ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಸ್ಫೋಟದಿಂದ ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿ ವಿರೂಪ ಹೊಂದಿರುವುದು ಕೇಳಿ ಆಘಾತವಾಯಿತು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದೊಡನೆ ಜುಬೇದಳ ತಂದೆ ಜೊತೆ ಸುಹೇಲ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಹೇಗೋ ಜೀವ ಉಳಿಯಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಸರಸ್ವತೀಪುರಂ ಬಡಾವಣೆಲ್ಲಿರುವಾಗ ಯಾರೋ ಬೆಲ್ ಮಾಡಿದರು. ಕಮಲಿನಿ ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಾಗ ನಿಂತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಫೂರ. ಗಫೂರ್ ಕಮಲಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೋಟೆಲ್ ಗೆ ತೆರಳಿ ತನ್ನ ಜೀವನ ಕತೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತುಂಬಾ ರೂಪವತಿ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಿದವಳು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಟೀವಿ. ಟೆಲಿಫೋನ್, ಅನೇಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉರ್ದು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ ಸಿನಿಮಾ, ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಯಜಮಾನರು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವಳ ಕಡೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದನು.

ಗಫೂರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ರೋಸಿ ಎನ್ನುವ ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ತರುಣಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಜೊತೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಂ.ಎ. ಪದವೀಧರೆ, ಜೊತೆಗೆ ಚೆಲುವೆ ಅವಿವಾಹಿತೆ. ಗಫೂರ್ ಕತೆಯನ್ನು ಹೆಸರಾಂತ ಉರ್ದು ಕತೆಗಾರ ಹೊಗಳಿದಾಗ ರೋಸಿಗೆ ಗಫೂರನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಉತ್ತಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದರು. ಗಫೂರನ ಕತೆಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದಳು. ಇದರಿಂದ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡಿ, ಸಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ರೋಸಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಪ್ಲಾಟಿಗೆ ಬರುವಾಗ ರಾತ್ರಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಜುಬೇದಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಡಬಿಟ್ಟರಂಡೆ, ಹಲಾಲು ಕೋರರಂಡೆ ಎಂದು ರೋಷದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದೆ.

ಜುಬೇದ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸಲು ರಗ್ಗನ್ನು ತಂದು ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಎದುರಿನ ಪ್ಲಾಟಿನ ಗುಜರಾತಿ ದಂಪತಿಗಳು ಬಂದರು. ಪ್ರಾಣಾಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾದಳು. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ಜರಿ ಮಾಡಿದರೂ ಅವಳ ಮುಖ ಸುಟ್ಟ ಕಲೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾರುಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಜುಬೇದಳ ತಂದೆ "ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಹೀನ ಮಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾ ಹೇಗೋ ಕಾಪಾಡ್ತಾಅನೆ, ನೀನು ಬೇರೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಗಳ ಅನುಮತಿಯು ಇದೆ"[೯] ಎಚಿದರು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವಾಗ ಅಂಥ ಮಾತೇಕೆ ಎಂದು ಜುಬೇದಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತೆ ಅವರ ಮನೆಯವರ ಪಾಮೊರಿಯನ್ ನಾಯಿಮರಿ ನನ್ನ ಕಾಲು ನೆಕ್ಕಲು ಅದನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸಿದೆ. ಮಾವನವರ ಮುಖ ಸಂತಸದಿಂದ ಅರಳಿತು.

ಗಫೂರ ರಾಮುವಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದಾಗ ರಾತ್ರಿ ಹೃದಯಾಘಾತದಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಗಫೂರ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಕತೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ರೂಪಕೊಟ್ಟು ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಚದುರಂಗರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಆತುರದ ಅಥವಾ ದುಡುಕಿನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಆಶಯ.

ಸೆಶೆನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೋಹನ ರಾಮನ ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕೇಸೊಂದು ಬಂದು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಗದ್ದಲು ಕೇಕೆ, ಹೀಗೆ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೋಹನರಾಮನ ಮಾನಸಿಕ ಹೊಯ್ದಾಟದ ವಿಷಯ **"ತೀರ್ಪು"** ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು, ಇದು ನಡೆದದ್ದು ಗಾಜಪುರ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಗ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಲಫಂಗ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಭದ್ರಿ. ಅವನನ್ನು ಸರಿ ದಾರಿಗೆ ತರಲು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಳು. ಮೊದಮೊದಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ತಿದ್ದಲು ನೋಡಿದಳು. ಜಗ್ಗಿಸಿ ಕೇಳಿದರೆ, ನೋಡೆ ಭದ್ರಿ ನೀ ಏನಾದರೂ ಅಂದಕೋ, ನಾನು ಏನ್ರ ಹೋದರೆ ಗಂಡನುಳ್ಳ ಗರತಿ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗ್ತೀನಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬುಡಮಟ್ಟ ಕುಯ್ದು ಹಾಕ್ತೀನಿ ಎಂದು ಒರಟಾಗಿ ನಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

---

[೯] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೩೪೭

ಭದ್ರಿಗೆ ದಿನಕಳೆದಂತೆ ಇದು ರಿಪೇರಿ ಆಗುವ ಜಾತಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವಳೊಳಗೆ ಖಚಿತವಾಗುತಾ ಹೋಯಿತು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಊರಿನ ಜನ ಹೆಂಡತಿ ಆದವಳು ಗಂಡನನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹದ್ದುಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನರಸಿಂಗ ಕೆಡ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭದ್ರಿಯನ್ನೇ ದೂರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ನರಸಿಂಗ ಅಪ್ಪನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಭದ್ರಿಯ ಮಾವ ಇಲ್ಲ.

ಭದ್ರಿಯ ಅಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಳ ಮಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಕೋಪಗೊಂಡ ಭದ್ರಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕೋಪ ಬಂದ ನರಸಿಂಗನ ಮರ್ಮಾಂಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕೇಸು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೋಹನರಾಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ. ಮೋಹನರಾಮ ಆಗ ವಕೀಲನಾಗಿದ್ದ, ಜವಳಿ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಿಂದ ಮನೆಯ ಔಟ್‌ಹೌಸನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದು ದಿನೇಶ ಬಾಬುನ ಮೇಲೆ ಕೇಸು ಹಾಕಿ ನ್ಯಾಯದೊರೆಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೋಹನರಾಮನು. ಅದೇ ಔಟ್ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಮೋಹನರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನ ಹೆಂಡತಿ ಕನಕಮ್ಮ ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೋಹನರಾಮನ ಜೊತೆ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸೇರಿ ವಿಷಯ ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಘಟನೆ ನೆನಪಾಗಿ ಮೋಹನರಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೇಸಿಗೆ ತೀರ್ಪು ನೀಡದೆ ತಾನೇ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಕಥೆಯೊಳಗೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಇದ್ದು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಅದು ಪದೇ ಪದೇ ನೆನಪಿಗೆ ತರುವಂತಹದ್ದು. ಜೊತೆಗೆ ಅಂತಹದ್ದೇ ಕೇಸು ಬಂದಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ತೀರ್ಪು ಕೊಡುವುದು ತಿಳಿಯದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವಮತಹದ್ದು ಕಥೆಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನ ವಿಷಯ **"ದಬಕ್ ದಬಕ್ ಗುಲ್ಲೋರಿಯ"** ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಹೆಂಡತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಭಾಗ್ಯ ಬದುಕಿದ್ದಾಳೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗ ಮಣೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ತಾನೇ ಎರಡೂ ಕಡೆಯೂ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ತಾನು

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಗೆದ್ದಾಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ದಬಕ್ ದಬಕ್ ಗುಲ್ಪೋರಿಯೋ ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ದೆವ್ವದ ಮನೆ ಎಂತಲೂ ದೆವ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಳಗೇರಿಯ ಹುಡುಗಿ ಪುಟ್ಟತಾಯಿಯನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯ ಆಕೆಯ ಮದುವೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಧನ್ಯತಾಭಾವ ತಾಳುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನು ತನ್ನ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪುಟ್ಟ ತಾಯಿ ಹೆಸರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳಗೇರಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭಾಗ್ಯಳ ಹೆಸರಿನ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತಾನು ಅಧ್ಯಾಪಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಲೇಜಿನ ಲೈಬ್ರರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದೆಂದು ಉಯಿಲು ಬರೆದಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಲೈನ್ ಮ್ಯಾನ್ ಮಂಚನ ಬದುಕು **"ಮರಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಮಂಚ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣು ಕಡು ಬಡವನಾದರೂ ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಿರಿಯದು. ಅವನದು ಅಪಾಯಕರವಾದ ಲೈನ್ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ. ಮಂಚನ ಹೆಂಡತಿ ಅಪಾಯಕರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಆದರೆ ಮಂಚನ ಅಲ್ಪ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಬಾರದ ಮಂಚ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದೊಂದು ಸಮಯ ಊಟವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ, ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಲಾಖೆಯ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಸೈಕಲ್ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದ ಉದಾರ ಲೈನ್ ಮ್ಯಾನ್ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ "ಮರಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ" ಹೋಗಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮಂಚನದಾಗಿತ್ತು. ಬದುಕಿನ ದಾರುಣತೆಯನ್ನು ಮಂಚನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ನೌಕರರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಿದ್ದರೂ ಮೌನದಿಂದ ದುಡಿಯುವ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅವರ ಶೋಷಣೆ, ಅಪಾಯಕಾರಿಕೆಲಸ, ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ವೃದ್ಧನೊಬ್ಬನಿಗೆ ತನು ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹಣದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ, ಅದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನ ಮಕ್ಕಳ ಕಾತುರ, ವ್ಯಕ್ತಿ ವೈಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಷಯ **"ಹಣದ ಚೀಲ"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಕೋದಂಡರಾಮಶೆಟ್ಟಿ ಜಿಪುಣ. ಮೃತ್ಯುಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗಲೂ, ಹಣದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ ಅವನನ್ನು ಸಾಯಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನಿಟ್ಟಾಗ ಅವನು ಸಂತೃಪ್ತನಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ

ಕೋದಂಡ ರಾಂಶೆಟ್ಟಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಿಗೆ ತಂದೆ ಸತ್ತರೆ ಸಾಕೆಂದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಕೋದಂಡರಾಮಶೆಟ್ಟಿಯನ್ನು ಲೋಭಿಯ ಎಂದು ಅವನ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಲಕ್ಷಣತೆಯನ್ನು ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕಥೆ **"ಮೂಗಾಯಣ"** ನಾಡು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟು ಆತ ನಾಡನ್ನು ತೊರೆದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿ ಕಾಣಲು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆಂಬ ಸತ್ಯ ಇಲ್ಲಿಯ ಕತೆಯದು. ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಈರ್ಷೆ ವಿಡಂಬನೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ವೇದನೆಗಳ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಈ ಕತೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಮೂಕನ ಅವಮಾನ ನಾಚಿಕೆಗಳು ಅವನ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣತೆಯನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುವ ಸಮಾಜ ಇವೆಲ್ಲ ಗಂಭೀರ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮೂಕನು ಅಪಸಾಮಾನ್ಯ 'ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ'ದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯಾದವನು ತೀರಾ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ವಭಾವದ ಮೂಕ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಆರೋಪಿಸಕೊಂಡೇ ಬದುಕಿದವನು.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂದ :

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಇರುವಂತಹ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ವಾಟೆ, ಆರು ಬೆರಳು, ತೀರ್ಪು, ನನ್ನ ಮಗು, ಇಣುಕುನೋಟ, ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯ ನಂದಾದೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದೆಂಬ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಗರತಿ ರತ್ನಳನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಚಕ ಅನುಭೋಗಿಸಿ ಅವಳು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು **"ನನ್ನ ಮಗು"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ರತ್ನ ಅರ್ಚಕನಿಂದ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಮಣ್ಣ ಮಗು ತನ್ನದೆಂದೇ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಮಣ್ಣ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ, ಸೂಳೆಯರ ಸಂಗ ಮಾಡಿ ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸುಖ ಕೊಡಲಾರನಾದ.

ರತ್ನ ಲೋಕ ಜ್ಞಾನಯಿಲ್ಲದವಳು. ಮುಗ್ಧ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅರ್ಚಕನ ಮೋಡಿಯ ಮಾತನ್ನು ನಂಜಿ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಹಳ್ಳಿಯ ಧೀರನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೋರ್ಟನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುವುದಿರಂದ ಕಥೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಧೀರ ಕೋರ್ಟನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸೆಗಾಗಿ ಅದರ ಕಡೆ ಹರಿಸುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ **"ಇಣುಕುನೋಟ"** ಇಡೀ ಅವನ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿನ ಹಾದಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ದುರಂತ ಕಥೆ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಧೀರನ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಜೈಲು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಸರವನ್ನು ಕದಿಯದಿದ್ದರು ಕದ್ದನೆಂದು ಜೈಲು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಧೀರನ ಶತ್ರು ಮೋಟನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಾಗಿ ಅವನೇ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೆದಗೆ ಬೆಂಕಿಟ್ಟು ಧೀರನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅವನು ಜೈಲು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಧೀರನು ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು, ತನ್ನ ಶತ್ರುವಾದ ಮೋಟನ ಜೊತೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಜೈಲು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಶತ್ರುವಿನ ಮಿತ್ರಳಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸಮಾಜದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗೂ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಧೀರನನ್ನು ಶೋಷಿಸುವುದು ಕಾನೂನು.

ಹರಯದ ಬಾಲೆ ಸುಮತಿ ಪೋಲಿ ಹುಡುಗ ನರಹರಿಯ ಮೋಸದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸೋತು, ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು **"ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯ ನಂದಾದೀಪ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಸುಮತಿಯ ತಾಯಿ ವಿಧವೆ, ಮಗಳ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಬಂದಾಗ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮೂಲಕ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಯ ನಂದಾದೀಪ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

"ಕ್ವಾಟೆ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯನ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಡಿತ (ವೈದ್ಯ) ಕ್ವಾಟೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಬಯಕೆ, ಕಾಮನೆ, ಆಸೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಂದಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಭದ್ರತೆಗೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಕೇತವಾದ ಕೋಟೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೆರೆ'ಗೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕ್ವಾಟೆ ಕಟ್ಟುವವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ಸ್ವತ: ತಂದೆಯೆ ಕಾರಣ ಸ್ವಾರ್ಥ. ಎದೆ ಎತ್ತರದ ಮಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬಯಕೆಗಳೇನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಲೋಚನೆ

ಇಲ್ಲದ ತಂದೆ ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮರ್ಯಾದಸ್ಥರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವಾತ. ಹೆಂಡತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಓಂಕಾರಮ್ಮನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವನು. ಅವನ ಸಂಬಂಧ ಜಗಜ್ಜಾಹಿರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಗಳು ಲೈಂಗಿಕ ಅನುಭವವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಮ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಪ್ಲೇಗ್ ತಗುಲಿದಾಗ ಇಲಾಜು ಮಾಡಲು ಬರುವ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯನ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಕನಸಿನ ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂದ ಕನಸು ನನಸಾದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಒಳಗೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ಸಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರದೊಂದಿಗೆ ಕಥೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವ ಪಂಡಿತ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವನು. ಅದು ಆಕ್ರಮಣವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದು, ಮಗಳನ್ನು ನಿಸರ್ಗ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಗೊಡದೇ ಹೋದ ಅಪ್ಪನಿಂದ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸುಖದ ಅನುಭವವಾಗಿ ಸವೀಕರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೆಲವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣಾದ ಅವಳಿಗೆ ಪಂಡಿತನಿಂದ ಅನುಭವ ಪಡೆದದ್ದು ನಿಸರ್ಗ ಸಹಜ ನಡೆಯಾಗಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪುರವರ ಕಾದಂಬರಿ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವಳ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡನೂ ಕೂಡ ಅಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅಯ್ಯನ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟುವ ಮಗು 'ಗಂಡಾದರೆ' ನನ್ನ ಜೀವ ತೇದು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡ್ತೀನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರಪ್ಪ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಓಂಕಾರಮ್ಮ "ಹೆಣ್ಣಾದರೇನಂತೆ ನಂಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು, ನಾನು ಸಕೋತೀನಿ"[೧] ಎಂದು ಬಹಳ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ತಯಾರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಅವಳನ್ನು ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕುಟುಂಬದ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಅವಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಚದುರಂಗರು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವಚ್ಚಂದತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವ ಪರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ದ ಬಂಡಾಯವೇಳುವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮನೋಧರ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಂಡಿದೆ. ಅವಳ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುವುದರ ಚಿತ್ರ ಅಯ್ಯನ ಮಗಳ ಹರಯಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಂತರಂಗದ ಶೋಧನೆ ಅವಳ ಒಳ ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯ

---

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೩೧೪

ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣಗಳು ಅವಳು ಮೈನೆರೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೋರಿಗರು ಹಾಯುವುದು, ಅವಳ ಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀವಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಕನಸುಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಂಡಿತನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸಿಗುವ ಸಂತೃಪ್ತಿ. ಅವಳ ಅಕ್ಕ ಮತ್ತು ಭಾವನ ರತಿ ಲೀಲೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವುದು. ಓಂಕಾರಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಅಯ್ಯನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಪ್ರಭಾವಗಳು.

ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪಂಡಿತನಿಂದ ಪಡೆದ ಲೈಂಗಿಕ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಚದುರಂಗರು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಅವಳು ಯಾಕೋ ಕಿಸಕ್ಕನೆ ನಕ್ಕಳು ಜಗುಲಿ ಹಂತ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಮಳೇಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡಳು. ಸಣ್ಣ ಎರಚಲು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ ಕುಣಿದಾಡೋ ಹಂಗೇ ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಮಳೆಹನಿ ಕುಡಿಯೋ ಆಟ ಆಡಿದ್ಲು"[೧]. ಇದು ಲೈಂಗಿಕ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ಅದು ಲಭಿಸಿದಾಗ ಮಳೆಯ ಸಮಯದ ಮುಗ್ಧ ಬೌತಿಕ ಪಕ್ಷಿ ಆಗಲು ಮುಂದೆಯೂ ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆಯ ಕ್ವಾಟೆಯ ವಸ್ತು ಇಲ್ಲಿರುವ ನಾಟಕೀಯ ಕೌಮಿರ್ಯಕರಣ ಮಾಡುವ ವೈದ್ಯ ಖಳನಾಯಕನಲ್ಲ, ತನ್ನ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಸುದೀರ್ಘಕಾಲ ಕನ್ಯಾಸೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತಂದೆ ಖಳನಾಯಕನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರೌಢೆಯಾದರೂ ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದ ಆ ನಾಯಕಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒದಗಿರುವ ಸಂತೃಪ್ತಿ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಒಂದು ಘನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆರು ಬೆರಳು : ಕಥೆಯ ನಾಯಕ ದ್ಯಾವಪ್ಪ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ವಿಪರೀತ ಜಗಳಗಂಟಿ ಮತ್ತು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವವಳಲ್ಲವೆಂದು ದ್ಯಾವಪ್ಪ ಕೈಬಿಡುವನು. ಹೀಗೆನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಂಡತಿಯೇ ರಂಪಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋಗುವಳು. ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ತರುತ್ತಾನೆ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಏನೆಂದರು? ಎಂಬುದನ್ನು ಕತೆಗಾರ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪದೇ ಪದೇ ತೌವರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಳ ಅಭ್ಯಾಸವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಳಾದ ಆಕೆ ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಹೆತ್ತು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಮಗುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆರು ಬೆರಳು ಇರುತ್ತವೆ. ದ್ಯಾವಪ್ಪನಿಗೆ ತನಗೂ ಇಲ್ಲ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ

[೧] ಚದುರಂಗ : ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂಪಾದಕರು) ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೯. ಪು.೩೧೩

ಪುಟ್ಟನಂಜಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಆರುಬೆರಳು, ಮಗುವಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ತೌವರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪಾಗಿ ಅನುಮಾನ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಗುವಿಗೆ ದ್ಯಾವಪ್ಪನನ್ನು ಕಂಡರೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ. ಹಾಗೆಯೇ ದ್ಯಾವಪ್ಪ ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಸತ್ತ ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯ ಮಾವ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದ್ಯಾವಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆರು ಬೆರಳು ಇದುದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸಂಶಯ ಮೂಡಿ ಮಚ್ಚನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೊಡೆಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮಲಗಿದ್ದವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಮನಸ್ಸಾಗದೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಮಗು ಎದ್ದು ಅಡ್ಡಬರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನಂದು ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಮಗುವಿನ ಸಂತ್ವಾನ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟನಂಜಿಯ ಮಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುವನು. ಮಗುವಿನ ಪ್ರವೇಶ ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಬೇಕಿದ್ದ ಅನಾಹುತ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ದ್ಯಾವಪ್ಪನಿಗೆ ಮಗು ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವೀಯತೆ ಮರೆತಿದ್ದರೆಂದು ಸಂಬಂಧದ ಘನತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಅಂಕ" ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗೌಡನ ಮಗಳು ಗಿರಿಜೆ ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಅಂಕನಲ್ಲಿ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬಯಸಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ಅಂಕ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ತೀರ್ಪು : ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಯೊಳಗೊಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ. ಮೋಹನರಾಮ ಮತ್ತು ಕನಕಮ್ಮನ ಕತೆ ಒಂದಾದರೆ, ಭದ್ರಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಗಂಡ ನರಸಿಂಗ, ಕತೆ ಸೆಶನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೋಹನ್ ರಾಮನ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರವಾದ ಕೇಸೊಂದು ಬಂದು, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಗದ್ದಲ ಮತ್ತು ಕೇಕೆ ಹೀಗೆ ಕತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ.

ಇದು ನಡೆದದ್ದು ಗೌಜಲಪುರದಲ್ಲಿ. ಆ ಊರಿನ ಲಫಂಗ ನರಸಿಂಗ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಭದ್ರಿ ನರಸಿಂಗನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹೆಂಗಸುಗಳ ಜೊತೆ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ಯಾರಿಗೂ ಎದುರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಭದ್ರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾರದ ನೋವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಕೋಪಬಂದು ಅವನ ಮರ್ಮಾಂಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮೋಹನ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಗ ವಕೀಲನಾಗಿದ್ದ ಜವಳಿ ಅಂಗಡಿ

ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನ ಔಟ್ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮೋಹನ ರಾಮಗೆ ಊಟ ಕೊಡುವ ಅವಕಾಶ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಹುಟ್ಟಿ ದೈಹಿಕ ಸುಖ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಮೂರ್ಛೆರೋಗ ಇತ್ತು.

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಕಳ್ಳಸಂಬಂಧ ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಕನಕಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತ್ರೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವನನ್ನು ಸಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಾದಾಗ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಇದ್ದು, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕತೆ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರಿ ತನ್ನ ಗಂಡ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕನಕಮ್ಮನಿಗೆ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಭದ್ರಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥಳೇ ಅಲ್ಲ ಕಾನೂನುನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದಿತ್ತು ಎಂಬುದೊಂದೇ ಅವಳು ಮಾಡಿರುವ ಅಪರಾಧ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ:

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಭಿಕ್ಷುಕರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ **"ಎರಡು ಕಂಠ ಒಂದು ರಾಗ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿದ್ದೂ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ತಾಯಿ ಲಕ್ಕಿ, ಕಾಣ್ಣಿದ್ದು ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಮಗ ಚೆನ್ನ ಇವರಿಬ್ಬರ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯ ಬದುಕು ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಚೆನ್ನನನ್ನು ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಹೊರುವ ಲಕ್ಕಿಯ ನಡಿಗೆಗೆ ಮಗ ನಿಯಂತ್ರಕ. ಲಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಸೊಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ದೇಹದಂತಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಕ್ಕಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತ ಬಂದು, ಚೆನ್ನನನ್ನು ಹೊರಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿಗರ ತಲಪುತ್ತಾಳೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಿಸ್ಸಹಾಯತೆಯನ್ನು ಕತೆಗಾರರು ಹೃದಯ ವಿದ್ರವಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿ ಲಕ್ಕಿಯ ಅನುಭವ, ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಜೊತೆಗಾರನಾಗಿದ್ದ ಬೈರಾಗಿಯೊಬ್ಬನಿಂದ ಕಾಲತೃಷೆ, ತಾಯ್ತನ, ರೋಗ ಮತ್ತು ನಿರಾಸೆ ಇವು ಅವಳ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳು.

ಆಸಸ್ಮಿಕಕೊಳಗಾಗಿ ಸತ್ತ ವಿವಾಹಿತೆಯೊಬ್ಬಳ ಬದುಕು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ ವಿಷಯ **"ಚಿಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜು"** ಕತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಳ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಮಗ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ. ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸು ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದಾಗ ಆಗುವ ನೋವಿನ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಅವಳದು ಸುಖಸಂಸಾರ. ಮಗುವಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಗಂಡ–ಹೆಂಡರಿಬ್ಬರು ಶುಶ್ರೂಷೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿನ ಔಷಧಿ ತರಲು ತಾನೇ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅವಳ ಆತ್ಮ ಮಗುವಿಗಾಗಿ

ಹಂಬಲಿಸಿ ಮಗುವಿನ ಹಿತ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜಿನಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡುವುದು. ಅದು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಲೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವುದು. ಅವಳ ಆತ್ಮ ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜನು ದಾಟಿ ಒಳ ಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ನಾದಿನಿಯನ್ನೆ ಮದುವೆ ಮಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ಜೀವನ. ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ಆತ್ಮ ಮಾತ್ರ ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚದುರಂಗರು ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕಲಾಭಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಶೋಷಿಸುವ ಕಥೆಯೇ **"ತು ಚಿಪ್ ತು ದಾಂಡ್, ತು ಬದ್, ರೆಡಿ"**. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಲಕ ಕರೀಮ್ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದ ಬಾಲಕ ಕರೀಂ, ಅವನ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ ಕರೀಮನ ತಂದೆ ಕರೀಮನ ಗೆಳೆಯ ಜನಾರ್ಧನ ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆಯವನು. ಕರೀಮನಿಗೆ ಓದುವ ಆಸೆ ಇದ್ದರೂ, ಬಡತನ, ತಂದೆಯ ಒತ್ತಾಯ ಸೇರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತವಾಗಿದ್ದನು.

ಕರೀಮ ಫ್ಯಾಕಟರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗೋಲಿ ಆಡುವ ಹುಡುಗರ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ತಡವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಣ್ಣಿ ಆಟ ಆಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದನು. ಕರೀಮನಿಗೆ ಚಿಣ್ಣಿ ಎಂದರೆ ಊಟವಾದರೂ ಬಿಟ್ಟನು, ಆದರೆ ಜನಾರ್ಥನ ತಪ್ಪದೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಾಲಕ, ಕರೀಂ ಆಟದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮ. ಓದಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ಆಗಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ಮಕ್ಕಳು ಆಟ, ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಸಂಸಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವುದು ಶೋಷಣೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳು 'ಪ್ರಾಥಾಮಿಕ ಶಾಲಾ ಖಡ್ಡಾಯ'ವೆಂದು ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ.

ಚದುರಂಗರು ಕರೀಂನನ್ನು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬದುಕಿನ ಹಿಂದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳತ್ತ ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಬಡವರ್ಗದ ಜೀವನದರ್ಶನ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಯ ನಿಷ್ಠ ಸೇವೆಯ ವಿಫಲತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನ ದರ್ಶನ ಚಿತ್ರಣ **"ಪ್ರಜಾಹೋರಾಟ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಯ ನಿಷ್ಠ ಸೇವೆಯ ವಿಫಲತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ

ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣ ಪ್ರಜಾ ಹೋರಾಟ ಕಥೆಯ ವಸ್ತು ಭೈರೋಜಿ ನಿಷ್ಕಾಂತನೌಕರ. ಹದಿನೆಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಪೋಲೀಸ್ ಪೇದೆ. ೧೯೪೭ರ ಕಾಂಗ್ರೇಸ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭೈರೋಜಿಯ ಮಗ ಕೃಷ್ಣ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೆನೆದು ದುಃಖಿಸಿದ. ಮೈಸೂರಿನ ಐದು ಲಾಂದ್ರದ ಬಳಿ ಪೊಲೀಸರು ನಡೆಸಿದ ಗೋಲಿಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಭೈರೋಜಿಯ ಮಗ ಕೃಷ್ಣ ಸತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬೈಗಳಗಳು ಭೈರೋಜಿಯನ್ನು ಹಠಾತ್ತನೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದವು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಸಹಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಳು. ಅವನು ಸಹ ತನ್ನ ಪೊಲೀಸ್ ಉಡುಪನ್ನು ಅರಿದೊಗೆದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಕಪಟನ್ನರಿಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮುದ್ದು ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಡವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಂರ ನಡುವಣ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯವು **"ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವನಜಾ ಧಾರಾಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಗು ಆದರೆ ದೊಡ್ಡವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯವು ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ವನಜಾಳ ಗೆಳತಿ ಪುಟ್ಟರಂಗಿಗೂ ಸಿರಿತನ, ಬಡತನಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದು ಬೊಂಬೆಯಾಟ. ಆದರೆ ಪುಟ್ಟರಂಗಿಯ ತಾಯಿಗೆ ಬಡತನ, ಸಿರಿತನಗಳ ಅರಿವಿದೆ. ಮಕ್ಕಳದು ಸರಳ ವರ್ತನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮುದ್ದು ಮನಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಬೊಂಬೆಯಾ ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕಳವಳ ತರುತ್ತದೆ. ಪುಟ್ಟರಂಗಿ ಒಂದು ಬೊಂಬೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎನ್ನುವ ವನಜಾಳ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹ, ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಟ್ಟರಂಗಿಯ ತಾಯಿ, ಆ ಶೀಮಂತ ಮನೆಯವರು ಕದ್ದರೆಂದು ಅಪಾಧನೆ ತಮ್ಮ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಬರುವುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ 'ಶ್ರೀಮಂತರ ಸಹವಾಸ', ಬೆಂಕಿಯೊಡನೆ ಸರಸ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಆಟಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಬರುವಂತೆ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಪೇಪರ್ ಮಾರುವ ಹುಡುಗನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣ **"ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮೈನಸ್ ಒಂದು"** ಕತೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಪೇಪರ್ ಮಾರುವ ಹುಡುಗ ಅನಾಥ. ಅವನಿಗೆ ತಂದೆತಾಯಿಯಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿ ಇವನನ್ನು ಸಾಕಿರುತ್ತಾನೆ. ೧೯೪೨ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗ ಮಾಹತ್ಮ **'ಗಾಂಧಿ ಕೀ ಜೈ'** ಎಂದು ಕೂಗಿ, ಜೈಲನ್ನು ಸೇರಿ, ಅನಂತರ ರಸ್ತೆ ದಾಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಾಹನ ಹರಿದು ಸುತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ವೃದ್ಧೆ ಹೂವಾಡಗಿತ್ತಿ ಸಾಕಿದ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಷಯ **"ಹೂಮಾಲೆ"** ಕಥೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು. ಹೂ ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯು ಸ್ವಂತ ಮಗ ತನ್ನ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಓಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುದುಕಿ ಅನಾಥ ಮಗು ಚೆನ್ನನನ್ನು ಸಾಕಿ ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆತ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡಿ ಕೋಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಅವುಳಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಮೂವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮಗುಣದ ಚೆನ್ನಾ ಯುದ್ದದಲ್ಲಿ ಸತ್ತಸಂಗತಿ ತಿಳಿದು ಮುದುಕಿ ಅತೀವ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಚೆನ್ನನ ಮರಣ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳ ಹೃದಯ ಅಪಾರ ಶೋಕದಿಂದ ಬೆಂದು, ಅವಳ ನಯನಗಳಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಅರ್ಧ ಕಟ್ಟಿದ ಹೂಮಾಲೆ ಅವಳ ನಡುಗುವ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಈ ಕತೆಯು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

"ಕಾಳಿ" ಕತೆ ಯೋಧನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು, ಇದರ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೆಲೆ ಬಡತನದ ಆಶಯವನ್ನುಳ್ಳದ್ದು. ಮಗಳನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಂಪತಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರವೂ ನಡುವೆ ಬಂದಿದೆ.

'ನಿಟ್ಟುಸಿರು' ಕತೆಯ ವಸ್ತು ಆಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂದಿಸಿದ್ದು, ದಿನನಿತ್ಯ ನೋಡುವ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಿದು. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮರ ನಡುವೆ ಆಸ್ತಿ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯವು ಅಣ್ಣ ಚಂದ್ರೇಗೌಡನಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಈ ಸಂದಿಗ್ಧಗಳು ತಮ್ಮನ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಆದಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಂಚಿನವರಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಾನಸಿಕ ನೆಲೆಯ ಆಲೋಚನೆಯ ಪದರಗಳನ್ನು ಈ ಕತೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದಿಡುವುದು. ಹಿಂಸೆ–ಅಹಿಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಜಯಗಳಿಸುವುದು ಈ ಕತೆಯ ಸಾಧನೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ವಿಧವೆ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ:

ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. **"ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಯ ಬದುಕು ಮತ್ತು ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮ ಬದುಕು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಂಗಸು. ತಮ್ಮ ಶೀಲವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು, ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವ ಹೊಣೆ ಅವಳದು. ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮ ನಿರ್ಗತಿಕಳಾಗಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದವಳು ಸೂಳೆ. ನಾಗಮ್ಮನನ್ನ ಉದ್ದರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಸೂಳೆ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ರುಪಾಯಿಯನ್ನು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ತನ್ನ ಜೀವನ ಹಾದರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಹಾಳಾದರೂ, ವಿಧವೆ ನಾಗಮ್ಮ ತನ್ನಂತೆ ಪಾಪದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿಯದೆ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸೂಳೆಯ ಪಾತ್ರ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಯದ ತುಲಸಿ ಗಂಡ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸಂಯಮವಿಲ್ಲದೆ ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಇಳಿದು, ಮೈಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೊನೆಗೆ ಬುಡನ್ ಸಾಬುಯ ಆಶ್ರಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಮರಣ ಹೊಂದುವ ಧಾರುಣ ವಿಷಯ **"ತುಲಸಿ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ತುಲಸಿ ಮದುವೆಯಾದ ಒಂದೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅಭಾಗಿನಿ. ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕಾಮತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದಳು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಅವಳ ಯೌವ್ವನಕ್ಕೆ ಗಿರಾಕಿಗಳಾದರು. ತುಲಸಿ ವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದ ರೋಗಪೀಡಿತಳಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತರದ ಸೊಗಸುಗಾರರು ಅವಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಇಂತಹ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ಕಾಣದಿದ್ದಾಗ ಧಯಾವಂತನೂ, ಸತ್ಯವಂತನೂ ಆದ ಜಟಕಾ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವ 'ಬುಡನ್ ಸಾಬು' ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ತುಲಸಿಯ ಬಾಳು ಅವಳ ದೈಹಿಕ ಸುಖಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಹಾಳಾದುದ್ದನ್ನು ಕತೆಗಾರರು ವಿವರವಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳದು ಸ್ವಯಂಕೃತಾಪರಾಧ. ಬುಡನ್ ಸಾಬು ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ಬಡವನಾದರೂ ಮಾನವೀಯ ಅನುಕಂಪವುಳ್ಳವನು. ತುಲಸಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಅವಳ ರೋಗ ನಿವಾರಾಣೆಗಾಗಿ ಅವನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ವಿಧವೆ ನಿಂಗಾಜಿಯ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಣ **"ಬಸ್ಲಿಂಗು ಇವತ್ತು ಬರಲಿಲ್ಲವಾ"** ಕಥೆಯ ಕಥಾ ವಸ್ತು ಗಂಡನನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಿಂಗಾಜಿ ತನ್ನ ಮಗ ಬಸ್ಲಿಂಗನನ್ನು ಹಕ್ಕಿಯ ಮರಿಯ ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಕ್ಕಿ ಮರಿಯ ಗೀಳು ಹತ್ತಿಸಿ ಕೊಂಡ ಬಸ್ಲಿಂಗು ಹಕ್ಕಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋದವನು ಮತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದುರುರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಗನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂಗಾಜಿ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಬಸ್ಸುಗಳನೇಲ್ಲಾ ಕಾದು ಮಗ ಬರಬಹುದೆಂದು ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೇವವಾಗಿದ್ದವು.

ಪರಿಚಯಸ್ತ ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳು ನೀನೇನಾದರೂ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹೊಡೆದೆಯಾ? ಎಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ 'ಒಂದೇಟು ಹೊಡೆದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಸೇದೋಗಲಿ' ಎಂದು ನರಳುವ ನಿಂಗಾಜಿ ಊರಿನೋರು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ದೂರು ಕೊಡೋಣವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಭಯ ಎನ್ನುವ ನಿಂಗಾಜಿ ನನ್ನ ಮಗ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆಂಬ ಭಾವನೆ ಗಾಢವಾಗಿದೆ.

[illegible]

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಾರನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಮಗಳು ವಿಧವೆಯಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುವ ದುರಂತವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಲಾಯರನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಳೆಗಾರಶೆಟ್ಟಿಯು ಬಳೆ ತೊಡಿಸುವಾಗಿನ ಸಂದರ್ಭವೊಂದು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿ ಅದೇ ಕತೆಗಾರ ತಿಳಿಸಬೇಕಿದ್ದ ಕಥಾಂತ್ಯವನ್ನು ಅರುಹಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಳಿಯ – ಇವರು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಬಳೆಗಾರ ರಾಮಯ್ಯ ನೋಡಲಾರದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಳಿಯನ ಸಾವಾಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಸೂಚ್ಯಂಕವಾಗಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಯಬಯಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಲಾಯರ್‌ನ ಸಾವಾಗಲಿ ಕತೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಇವೇ ಕತೆಯ ಒಟ್ಟು ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಬಿಂದುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಬಳೆ ತೊಡಿಸುವ ಕಾಯಕವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ಬದುಕುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನೇ ಪರಮಪಾವಿತ್ರ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಮನಸೊಂದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಆವರಣದಲ್ಲೇ ಬಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಜೀವವೊಂದನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊರಗುವ, ಹಪಹಪಿಸುವ ಅದರಿಂದಲೇ ದುರಂತವನ್ನು ಕಾಣುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಳೆಗಾರ ರಾಮಯ್ಯ ಚಿತ್ರಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬಳೆ ತೊಡಿಸುವಾಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಮಗಳ ನೆನಪಾಯಿತೆಂಬ ಅಂಶ ಬರುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒದುಗ ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವನೋ? ಎಂಬ ಲೇಖಕರ ಆತಂಕದ ಮನಸ್ಸೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಲೇಖಕರು ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸ ಹೊರಟರೂ ಅದು ಕತೆಯ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಚಿತ್ರಣ ಕಾಣುವುದೇನೋ ವಿರಳವಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕತೆಗಾರನು ರಾಮಯ್ಯನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕ ಕತೆಯನ್ನು ನೋಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಮಗಳ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗದು. ಹಳ್ಳಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ವಿಧವಾ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸರಳವಲ್ಲ. ರಾಮಯ್ಯನ ಮಗಳು ವಿದ್ಯಾವಂತೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಣದ ನಾಗರೀಕತೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮರುಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವೇನಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೋನಗಳ ಮೂಲಕ ಕತೆಗಾರರು ಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟದೇ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮತೋಲನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗ, ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ, ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ತುಂಬಿರುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೂ ಕೂಡಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಸಿವು' ಯಾರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬಡತನದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸೂಳೆಚಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಚದುರಂಗರು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದು.

****

ಅಧ್ಯಾಯ –೪

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪ

[illegible]

[illegible]

ಅಧ್ಯಾಯ : ೪

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪ

ಚದುರಂಗರ ತುಡಿತ ಹುಣಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡನ್ನು ಅವಿಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ವಿವರ ಇವರ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಸಂಜ್ಞೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ವಿಡಂಬನೆ, ಪಾತ್ರ-ಪಾತ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದ, ಭಾಷೆಯು ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ಏಕಮುಖವಾಗಿರುವುದು. ಸ್ತ್ರೀ ಭಾಷೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆ, ಮಕ್ಕಳ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಭಾಷೆ, ಕಥೆಯೊಳಗೆ ಕಥೆ, ಕಥೆಯು ಗದ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವುದು ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೬೭ : ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಭಾಷಣೆ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕರ ನಿರೂಪಣೆಯ ಶೈಲಿ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು.

'ರಾಜ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಚರ್ಚೆಗೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ, ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ!

"ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟುಹೋಯ್ತು, ತುಂಬ ಕೆಟ್ಟುಹೋಯ್ತು, ಎಂದು ರಾಜ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ".

"ಕಾಲ ಅಲ್ಲ ಕೆಡೋದು – ಮನುಷ್ಯರು!" ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಿದ್ದುತ್ತಾನೆ.

"ಹೂ, ಮನುಷ್ಯನೇ ಆಗಲಿ, ನನಗೆ ಅದೇ ಬೇಕಾದದ್ದು, ಹಾಗಾದರೂ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಜನ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ನೀವು ಒಪ್ಪಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು".

ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಸರಳತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

"ಒಂದು ಉಂಗುರದ ಕಥೆ"ಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಗೋಚರ, ಅಸಂಭವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಅಸಂಗತಗೊಳಿಸದೆ ಚದುರಂಗರು ವಸ್ತುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಬಗೆಯಂತೂ ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕಥನ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

"ತಿರುವು" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾಣಿಸಾಬುವಿನ ಮಾತಿನ ಶೈಲಿ "ನನಗೆ ಊಟ ಬೇಕಿಲ್ಲ" ಎಂದ. ಹೆಂಡತಿ "ಜಲ್ದಿ ಜಲ್ದಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಕುಂದಿಸಬೇಡ. ಆಮೇಲೆ ಬೇಕಾದರೆ ಜಗಳ ಕಾಯುವಂತೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

"ಆರುಬೆರಳು" ಕಥೆಯ ಭಾಷೆ ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಿರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಏಕತ್ರಗೊಂಡಿವೆ. ಕತೆಗಾರರು ವಸ್ತು ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಆಬಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಸಾರ್ಥಕ ನ್ಯಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷೆಯ ಶೈಲಿ:

"ಲಗ್ನಾದ ವಸಿ ಜಿನ ಅವ್ವನ ಮಾತೇ ಸೈ ಅನ್ನಂಗೆ ನೆಡಕಂಡಿದ್ದಳು ಮಾದಿ. ಎಂತಾ ಕೆಲಸ ಆದರೂವೆ, ಮೈಟೇ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನಾಂಗೆ ನಿಭಾಯಿಸ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕೆಲಸಮಾಡೋ ವೈಕರಿ ನೋಡಿ, ಊರಿನೋರೂವೆ "ಕಡಸಿನಂಗೆ ಗೇಯೋ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕವಳೆ. ದ್ಯಾವಪ್ಪ ಅದ್ರಸ್ಟ ಮಾಡಿದ್ದ" ಅಂದಿದ್ದರು.

ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾದೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಗಟ್ಟು, ನುಡಿಚಮತ್ಕಾರ, ಗಾದೆಗಳಿಗೆ ಭರವಿಲ್ಲ. ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಸಹಜವಾಗಿ ಅರಿಯುತ್ತವೆ. ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಿಣ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಾದೆಗಳು

"ನೆಲದ ಮ್ಯಾಲೆ ಉಂಟಾಡ್ತ, ಆಕಾಸ ಬೂಮಿ ಒಂದು ಮಾಡಂಗೆ ರಾಗ ತಗದಲ್ಲ".

"ಯೋಜ್ಣೆ ಲಗಾಮು ಸಡಿಲ ಬುಟ್ಟು ಕುದುರೆ ಹಂಗೆ ದೌಡಾಯಿಸ್ತಾ ಇತ್ತು".

"ಸಂಜೆ ದನೀಗೆ ಹಟ್ಟಿ ಬಳೀಕೆ ಒಕತ್ತಿದ್ದಂಗೆ".

ಅವಳೋಗಿ ಇಂತಾ ಹೆಣ್ಣಿ ಬಂದದ್ದು, "ಅಮಾಸೆ ವೋಗಿ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಂದಂಗಾಯಲ್ಲವ ಮಾಗ?"

"ನೆಲಗುದ್ದಿದ್ದಾರೆ ನೀರು ಚಿಮ್ಮೋದು ಹಂಗಿದ್ದನಂತೆ".

"ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿಗಿಡ ಇಲ್ವ ಹಂಗೆ".

"ದಿನಸಾಯೋರ್ಗ್ಳೋ ಆಳೋರ್‌ಯಾರು".

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನಪದ ಗೀತೆ.

ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಕೇಮೆ ಮಾಡೋವಾಗಲೂ ತನ್ನ ತೌರನ್ನ ನೆನಿತಾ

ಹಾಲುಂಡ ತವರೀಗೆ ಏನೆಂದು ಹರಸಲಿ

ಹೊಳೆದಂಡೆಲಿರುವ ಕರೆಕಿಯ! ಕುಡಿಹಾಂಗ

ಹಬ್ಬಲಿ ಅವರ ರಸಬಳ್ಳಿ.

ಇಂತಿಂತಾ ಹಾಡ ಹಾಡಿಕತ್ತಾ ಇರೋಳು...... .

"ಪರೀಕ್ಷಿತ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ ಮಗು ಮತ್ತು ಹಾವು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಹವಾಸವಾಗಲೀ ಯಾವುದೂ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತ್ವಗೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

"ಮೃಗಯಾ" ಕಥೆ ಗ್ರಾಮ ಸಂಘರ್ಷದ ನೆಲೆಯದು. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ ದಲಿತ್ತೋರ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿದೆ ಎಂದು ಚದುರಂಗರೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಎರಡನ್ನು ಏಕತ್ರಗೊಳಿಸುವ ಆಶಯವಿದೆ. ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ಒಂದು ಯುಗಪರಿವರ್ತನೆ ಹರಿದಾರ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಮರ್ಶೆ ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾದರೂ ಗಲಿಬಿಲಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

"ಇಟುಕುನೋಟ" ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಕಥೆಯವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಪಾತ್ರಗಳು ಔಚಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಡುಭಾಷೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ನುಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿವೆ.

ಪೊಲೀಸಿನವನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ

"ಇವನು ಯಾರೋ ಕಳ್ಳ ಇರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸ್ತದೆ" ಮಾಸ್ವಾಮಿ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿನಿಂದ ನಾನು ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡೋದು, ಇಲ್ಲಿ ನೋಡೋದು, ಎಂದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು "ಹಾಗೋ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇವರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟಿರಿ" ಎಚಿದರು.

ಧೀರ, ಸ್ವಾಮಿ ನಾನು ಕಳ್ಳ ಅಲ್ಲ. ಸಿಬ್ಬಲಕುಪ್ಪೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹುಳ್ಳಿ ಹೇರಿಕಂದು ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮೂರು ಕುಳ್ಳಸಿದ್ದ ಕೋಲ್ಪು ತೋರಿಸ್ತೀನಿ, ನೋಡೀವಂತೆ ಬಾ ಮೊಗ ಅಂತ ಅಂದ. ಅದ್ಕೆ ಹಂಗೆ ಈ ತಾವಿಗೆ ಒಂದು ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಅಮ್ಯಾಕೆ ಸಿದ್ದಯ್ಯನ ಉಡುಕಿ ಉಡುಕಿ ಸಾಕಾಗೋಯ್ತು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈಯಪ್ಪ ಒಂದು ನನ್ನ ಎದರಿಸಿ, ಹೊಡೆದು ಬಡದು..... " ಎಂದನು. ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಸರಳತೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

"ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಭೂತ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಸೊಗಡನ್ನು ಚದುರಂಗರು ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಪನಿ "ಇದೇನೋ ಇದು ಮಾದೇವ – ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನೀನು

ಉತ್ತಿರೋಹಂಗೆ ಕಾಣ್ತದಲ್ಲೋ? ವಿಸ್ಮಯ ಪಡುತ್ತಾ ಕೇಳಿದ ಹಂಗಂದ್ರೆ ಏನು ಕಪನಣ್ಣ? ಬೆಳಗಾದ ಮ್ಯಾಲೆ ತಾನೆ ತಾನು ಉಳ್ತಿರೋದು? ಮುಗ್ಧತೆಯಿಂದ ತನಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೇಳಿದ ಮಾದೇವ" ಇದೆಂತಾ ಬೆಳಗೋ ಇದು ಬೆಳದಿಂಗಳು. ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಬೆಳಗು ಅಂತ ತಿಳಕೊಂಡು ನೀನು ಆರು ಕಟ್ಟೀರ ಬೇಕು ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ ಕಪನಿ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನಾತ್ಮಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳು ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ತಲ್ಲೀನತೆ ಹಾಗೂ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಬೇಸಾಯದಿಂದ ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕಾಗ ಹಾಗೂ ಆ ಬೆಳಕನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನ, ಕೋಲಾಟ, ಕುಣಿತ, ಹಾಡು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಊರಿನ ಮಂದಿ ಅದನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇದ್ದುದ್ದುಂಟು.

ಕೋಲಾಟದ ಯುವಕರು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುವುದು.

ಬೆಟ್ಟದ ಮ್ಯಾಗಳ ಜಲ್ಲೆ ಬಿದರೆ
ಬೇಲಿ ಮ್ಯಾಗಳ ಸೋರೆ ಬುರುಡೆ
ಏನು ಟೀಕೋಂದೇನು ಮೋಜಣ್ಣ
ಐಗಾರು ಚೆಲುವ ಹಲವಂಗದ್ದುಡುಗ ಸುಮಾನುಗಾರ
ಏನುಟೀಕೊಂದೇನು ಮೋಜಣ್ಣ,

ಕೈಯಿ ಕೆರಿಯ ಏರಿ ಮ್ಯಾಲೆ
ಕಾಯಿಸೊಪ್ಪ ಕುಯ್ಯೋಳ್ಯಾರೆ
ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಮಾತಗೇನ್ವೇಣ್ಣೆ
'ಐಗಾರು ಚೆಲುವಿನ ಹಲವಂಗದುಡುಗಿ ಸುಮಾನು'ಗಾತಿ
ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಮಾತನೇಳ್ವೆಣ್ಣೆ.
ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೀಗ ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿಗದ್ದು ಗೆನ್ನಾಸಿ

ತಂದು ಕೊಡುವೆನೆ ಗಂಧದೀಳ್ಯಾವ
ಐಗಾರು ಚೆಲುವೆ ಹಲವಂಗದ್ದುಡುಗ ಸುಮಾನುಗಾರ
ತಂದುಕೊಡುವನೆ ಗಂಧದೀಳ್ಯಾವ.

ಎಂದು ಹಾಡಿ ಕುಣಿದು ಕೋಲಾಟವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲೆಯ ಜೀವಂತಿಕೆ, ಹಾಸ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣರು ಅನುಭವಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ರೀತಿ ಇಂಥ ವಿವರಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಚದುರಂಗರ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ **"ಕ್ವಾಟೆ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ. 'ವೈಶಾಖ'ದ ನಂತರ ಅವರು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ನೆಲದ ಭಾಷೆ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕ್ವಾಟೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಒಟ್ಟು ಜೀವನಧೋರಣೆಯವರೆಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾನುಭವ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

ಅಯ್ಯನ ಮಗಳು ಮೈನರೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಓಂಕಾರಮ್ಮ "ಸಣ್ಣಗೆ ಓತಿಕ್ಯಾತನ ಹಂಗಿದ್ದೋಳು ದುಂಡು ದುಂಡಗೆ ಕಡದು ತಿನ್ನೋ ಹಂಗಿದ್ದೀಯಲ್ಲೆ" ಎಂಬುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಚದುರಂಗರು ನಿರೂಪಣಾ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಏಳೆಂಟು ದಿನದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರು ಇವತ್ತು ಯಾಕೋ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷ, ಅವಳಿಗೆ ಅಯ್ಯನ ಕಂಕುಳ ಗಂಟು, ಪಂಡಿತರು ತೇಯ್ತಿದ್ದ ಗಂಧ, ತಾನು ಗಂಟೆಗೆ ಸಾಕಿದ್ದ ಲೇಪ, ಎಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೋದಂತಾಗಿತ್ತು. "ಯಾಕೊ ಕಿಸಕ್ಕನೆ ನಕ್ಕಳು... ಎಣ್ಣೆ ಮೀಣ ಮಾಡಿ ತಲೆ ಕೂದಲು ಒಣಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಬೆನ್ನುಮ್ಯಾಲೆ ಹರಡಿ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಕೊತ್ತ ಇದ್ದಂಗೆ, ರಾತ್ರಿ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಮರೆತು, ಜಗಲಿ ಹಂತ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಮಳೇಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಸಣ್ಣ ಎರಚಲು ಮೊಕದ ಮ್ಯಾಲೆ ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ ಕುಣಿದಾಡೋ ಹಾಗಾಗಿ, ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ, ಮಾಳೆ ಹನಿ ಕುಡಿಯೋ ಆಟ ಆಡಿದ್ಲು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆವರಣ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಥನಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ವಿವರವಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭ ರೀತಿ, ಹೇಳುಗ, ಕೇಳುಗರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಮುಂತಾದವು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾಗಿ ಅರಳಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಕಥಾಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಕತೆಗಳ ಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರು ಹೀಗೆ

ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ನೂರಕ್ಕೆ ತೊಂಭತ್ತೈದು ಜನ ನಿರಕ್ಷರಸ್ತರುಗಳಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಉಳಿದಿರುವುದು ಈ ಪುರಾಣ, ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಗಳಿಂದಲೇ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಡುಗೂಲಜ್ಜಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ. ಆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ಆಕರ್ಷಣೀಯ. ನಿರಕ್ಷಸ್ತರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಹಾಕಿ ಎರೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇವು ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಕಥೆ ಕೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೂ ಗುಟ್ಟುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಇಂತಹ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭ **"ಕ್ವಾಟೆ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಯ್ಯನ ಮಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಅವ್ವ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಥೆಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ ತಾನೇ ಆದಂಗೆ ಕನಸು. ಪಟ್ಟೆ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟು ವಜ್ರದ ವಾಲೆ ಜುಮುಕಿ ಕೈತುಂಬಾ ಬಂಗಾರದ ಬಳೆ ತೊಟ್ಟು ಹೂದೋಟದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡ್ತ ಇದ್ದಾಗ, ಅಷ್ಟ ರಾಜಕುಮಾರ ಬಿಳಿ ಕುದುರೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಕೂತು ಬಂದೇ ಬುಟ್ಟ! ರಾಜಕುಮಾರ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದ ! ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬತ್ತಾ ಅವನೆ ಬಂದ ! ತಬ್ಬಿಕೊಂಡ.... ನಾನೆ ನಾನೆ ಹೆದರಿಕೊಬೇಡ, ಬೆಚ್ಚಿ ಎಚ್ಚರವಾದರೂ ಯಾವುದೋ ಲೋಕದಿಂದ ಇನ್ನಾವುದೋ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದವಳಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅಂಗಳದ ನಾಕೂ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಸರಿಯೊ ದೊಡ್ಡೊದ್ದು ಮಳೆಸದ್ದಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಯ್ಯ ಎಂದು ತೊದಲಿದಳು. ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಕನಸಿನ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೆ ಆಗಿದ್ದಳು.

ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗನು ಕಥೆಯೊಳಗೆ, ಅವ್ವ ಹೇಳಿದ ಕತೆಯ ನೆನಸಿನಿಂದಾಗಿ ಅಯ್ಯನ ಮಗಳು ತನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಚದುರಂಗರ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರುವ ಕಥೆಯೊಳಗೆ ಕಥೆ ತರುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. **"ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ"** ಮತ್ತು **"ತೀರ್ಪು"** ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆಯೊಳಗೊಂದು ಕತೆತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಥೆಯೊಳಗೆ ಕಥೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಯರ್‌ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ೨೦೦ ರೂ. ಮನಿಯಾರ್ಡ್‌ರ್ ಬರುವ ಮೂಲಕ ಕಥೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳಿಗೆ ಯಾರು

ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಕಳುಹಿಸಬಹುದೆಂಬ ಸಂದೇಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವಾಗ ವಿವಾಹದ ಕರಣದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಕತೆ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಓದಿದಾಗ ಅದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಲಲಿತಾಳ ಮಾವ ಸಂಜೀವನು ಬರೆದ ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ ಎಂಬ ಕಥೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಆಸೆ ಪಡುವ ಕಾಳಿಂಗಯ್ಯನ ಹಟ್ಟಿ ದೇವಪ್ಪನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾನು ಉಳುತ್ತಿರುವ ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಪಾಪ ಪ್ರಜೆ ಕಾಡಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಹಟ್ಟಿ ದೇವಪ್ಪನ ಮಗನೇ ಬರುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕಥೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಕೀಲನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುರುಳಿಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ನಾಲ್ಕು ಘಟನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

೧) ವಕೀಲನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬಂದ ೨೦೦ ರೂ. ಮನಿಯಾರ್ಡರ್

೨) ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸ್ವಾತ: ಕತೆಗಾರ್ತಿಯೋ ಅಥವಾ ಅದರ ಸೋದರಮಾವ ಬರೆದಿಟ್ಟು ಹೋದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೋ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಕೀಲನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ.

೩) ಕಾಳಿಂಗಯ್ಯ ಮತ್ತು ದೇವಪ್ಪನ ನಡುವಿನ ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ.

೪) ಈ ವ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರವಾಗಿ ಗೆದ್ದ ಕಾಳಿಂಗಯ್ಯನ ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಈ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ದೇವಪ್ಪನ ಮಗನ ಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು.

ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ ಕಥೆ ಕಥೆಯೊಳಗಿನ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾಳಿಂಗಯ್ಯನದು ಭೂಮಿಯ ಒತ್ತುವರಿಯಾದರೆ, ವಕೀಲನ ಹೆಂಡಿಯದು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯದು ಒತ್ತುವರಿ. ಹಟ್ಟಿದೇವಪ್ಪನನ್ನು ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಾದರೂ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುವ ಸೋದರ ಮಾವನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೆಂಡಿತಯ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅದು ಈ ಕಥೆಯ ಉದ್ದೇಶವೂ ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಾಣುವುದು ಕಾಳಿಂಗಯ್ಯನ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ.

"ತೀರ್ಪು" ಕಥೆಯೊಳಗೊಂದು ಕಥೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೆಶೆನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೋಹನ ರಾಮನ ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕೇಸೊಂದು ಬಂದು, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಗದ್ದಲ, ಕೇಕೆ. ಈ ಕೇಸು ಗೌಜಲಪುರ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಗ ಎಂಬ ಲಪಂಗ! ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಭದ್ರಿ. ಅವನ ಕೆಟ್ಟ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರಲು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಸೋತು, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ತಿದ್ದಲು ನೋಡಿದಳು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಜಗ್ಗಿಸಿ ಕೇಳಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಭದ್ರಿಯ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ನರಸಿಂಗನ ಶಿಶ್ನವನ್ನು ಕುಯ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಇಂತಹ ಕೇಸಿಗೆ ಮೋಹನ ರಾಮನಿಗೆ ತೀರ್ಪು ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜೀವನದ ನೆನಪಾಗಿ ಆಗ ತಾನು ವಕೀಲನಾಗಿದ್ದು, ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಔಟ್ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಇದ್ದು, ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಕನಕಮ್ಮನ ಜೊತೆ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದು ತಿಳಿದ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ವಿಷಕೊಡಿಸುವುದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ಹೇಗೆ ತೀರ್ಪು ಕೊಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೋಹನ ರಾಮನ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಭಾಷಾಶೈಲಿಯಿಂದ ಜೀನರ ಮನ ಸೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯನ್ನು ಕೊನೆಯವರವಿಗು ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದೆ. ಚದುರಂಗರ ಭಾಷ ಶೈಲಿಯು ಓದುಗರ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಂತಿದೆ.

"ಶವದ ಮನೆ" ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಶೋಷಣೆ, ವೈದ್ಯರ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿತನಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಮುನಿಯ ನೈಟ್ ಡ್ಯೂಡಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಾಗ ಅವರು ನರ್ಸ್ ವಿನ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಚಕ್ಕಂದವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮುನಿಯ ಕೆಮ್ಮಿದ. ಗಳಿಗೆಯ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ಸರಸವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರ್ ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಡುಗಿದರು. ಕೆಮ್ಮಿದಾತ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿ ಆರ್. ಎಂ. ಓ. ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನಡುಗಿದರು.

"ನೀನೇನೊ?" ಎಚಿದರು ಡಾಕ್ಟರ್.

"ಹ್ಞು, ಸಾರ್". ಡಾಕ್ಟರ್ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಮುನಿಯನಿಗೆ ನಗು ಬಂತು.

"ಏನು ಬಂದೆ?" ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು ಡಾಕ್ಟರ್, ತಾವು ಡಾಕ್ಟರ್, ಆತ ವಾರ್ಡ್ ಬಾಯ್ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಬೆರೆತಿತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ.

"ಹನ್ನೊಂದುನೆಯ ಬೆಡ್ಡು" ಸಾರ್.

"ಏನು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಬೆಡ್ಡು?"

"ಅದರ ಪೇಸೆಂಟು ಹೋತು ಸಾರ್."

"ಏನೋ ಅದು ನೀನು ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು?"

"ಆ ಪೇಸೆಂಟು ಸತ್ತು ಹೋತು ಸಾರ್."

"ಯಾರೋ? ಆ ಗುಮಾಸ್ತೆ ನಾರಣಪ್ಪನೇನೋ?"

"ಹ್ಞು, ಸಾರ್?"

"ಮಲೇರಿಯಾ ಆಗಿದ್ದೋನು?"

"ಔದು ಸಾರ್ ಅಚಿದ್ರೆ"

"ಎಂಟು ಗಂಟೇಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲೋ?"

ಆಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಈಗ ಗೊಟಕ್ ಅಂದ. ನೀವೇ ಬನ್ನಿ ಸಾರ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ".

"ಬೇಡ, ಬೇಡ, ಸತ್ತು ಹೋದ ಅಂದಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡೋದೇನು? ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ 'ಶವದ ಮನೆ' ಗೆ ಹಾಕಿ ಬಿಡು."

ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರಳವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳ ಶೈಲಿ "ಇಣುಕು ನೋಟ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಧೀರನು ತಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಿಗೆ ವಾದವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಎಂದು, "Yes, proceed with your argument" ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾನೊಬ್ಬನೆ ಪಾಪಿ! ಎನ್ನುವ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ I am the only sinner, in a word of perfect Saints, - Harindranath Chattopadhyaya ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ

ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಕಥೆ **"ಬಣ್ಣದ ಬೊಂಬೆ"** ಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪುಟ್ಟರಂಗಿ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು 'ವನಜಾ'ಳಿಂದ ತಂದಾಗ ಪುಟ್ಟ ರಂಗಿಯ ತಾಯಿ

"ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ".

"ಯಾಕವ್ವಾ, ಚೆಂದಾಗಿಲ್ಲವವ್ವಾ, ಗೊಂಬೆ?"

"ದೊಡ್ಡವರ ಬದುಕು. ಹಿಂಗೆ ತಗಂದು ಬರಾದೇನಾ ನೀನು?"

"ಅವರೇ ಕೊಟ್ಟರು ಕನವ್ವಾ..."

"ಪಾಪ ಯೇನೂ ಅರಿಯದ ಹುಡುಗಿ, ಅದು ಕೊಡ್ತೂ ಅಂತ ನೀನು ತಗಂದು ಬಂದು ಬುಡಾದೇನೆ ಪುಟ್ಟರಂಗಿ?"

"ಅವರೇ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕನವ್ವಾ... ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಮುಗ್ದ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾಷೆ ಗ್ರಾಮ್ಯವಾಗಿದೆ."

ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ "ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರಿಬ್ಬರ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ಬಂಗಾರದ ಆಸೆಯ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿತ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ.

ಜ್ಞಾನಯೋಗಿ "ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು"ವಿನ ವಚನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣುಮಾಯೆಯೆಂಬರು

ಹೊನ್ನು ಮಾಯೆಯೆಂಬರು

ಮಣ್ಣು ಮಾಯೆಯೆಂಬುದು

ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ

ಹೊನ್ನು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ

ಮಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ .... ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

ರತ್ನ ಮತ್ತು ಪತಿ ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಬುಡಾನ್ ಸಾಬುಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, "ಪತಿ, ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಹಾಯಾಗಿ ಪೇಟೇಲಿ ಬಂದು ಜವುಳಿ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆದು ಕೂತುಬಿಡೋಣ ಅಂತಿದ್ದೆ...."

"ತಿರುಕನೋರ್ವನೂರ ಮುಂದೆ

ಮುರುಕು ಧರ್ಮಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ

ಯೊರಗಿರುತ್ತಲೊಂದು ಕನಸು

ಕಂಡನೆಂತೆ"..... ಎನ್ನುವ ಜನಜನಿತವಾದ ಹಾಡನ್ನು, ರತ್ನ ಹಾಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಅಣಕವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಗೋಪಾಲಯ್ಯನ ತಾಯಿ ಮೋಸದಿಂದ ಸೀಗುವ ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಬೇಡ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ "ಅನ್ಯಾಯಂ ಆಮಿತಂ ವಿತತಂ" ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚದುರಂಗರು "ಭೂತದ ಚೇಷ್ಟೆ" ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಥಾನಾಯಕಿಯಲ್ಲಿ 'ಉರ್ದು' ಭಾಷೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸರೋಜ ಕುಣಿದು

ಮೇರೇ ಮೌಲ ಬುಲಾಲೊ

ಮದೀನ ಮುಝೆ

ಮೇರೇ ಮೌಲ ಬುಲಾಲೊ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

"ಮೀನಿನ ಹೆಜ್ಜೆ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಾತಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ತಂದು, ಹೆಂಗಸರ ಜಾತಿಯೋ ಹಾಗೆ ಸುಳ್ಳಿನ ತೌರುಮನೆ ಜಂಬೂಫಲದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು

"ಔದುಂಬರಾಣಿ ಪುಷ್ಟಾಣಿ

ಶ್ವೇತವರ್ಣಂಚ ವಾಯಸಂ।

ಮತ್ಸ್ಯಪಾಪ ಜಲೇ ಪರ್ಶ್ಯನ್

ನನಾರಿ ಹೃದಯಂ ನರ: ॥"

ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯು ವಿಭಿನ್ನರೂಪ ತಾಳಿ, ಓದುವ ಮತ್ತು ಕೇಳುವ ಸಹೃದಯನ ಮನಸ್ಸು ಸೂರೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

****

ಅಧ್ಯಾಯ –೫

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

[illegible]

[illegible]

ಅಧ್ಯಾಯ ೫

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

೧೯೪೪ ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ 'ಸ್ವಪ್ನಸುಂದರಿ' ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ೧೯೯೪ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಹೆಜ್ಜಾಲ' ದವರೆಗೆ ಐದು ದಶಕಗಳ ಬರೆವಣಿಗೆ ಕೈಗೊಂಡು ಚದುರಂಗರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಬತ್ತದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕಥೆಗಳು, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುವ ಚದುರಂಗರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಮೌಡ್ಯ, ಕಂದಾಚಾರ, ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ವ್ಯಂಗ್ಯ ನುಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳ ಅರ್ಥ ಹೀನತೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ, ಗಾಳಿ, ನನ್ನ ಮಗು, ಕ್ವಾಟೆ, ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಕಂದಾಚಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳಿವೆ. 'ಕ್ವಾಟೆ' ಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟ ಅಪರೂಪದ ಕಥೆ ಹರಳು ಬೀಜದಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವುದು. ಎಣ್ಣೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡು 'ಮೀಣ'ಕ್ಕೆ ಕೂರುವುದು ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ, ಹುಡುಗಿ ಮೈನೆರೆದಾಗ ಆಚರಿಸುವ 'ಗುಡ್ಲಿಗೆ' ಜಕಳಿಹಬ್ಬ, ಕೋಲಾಟ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಕಥನಕಲೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಜನಪದ ಭಾಷೆ, ಭಾಷಿಕ ಚಮತ್ಕಾರಗಳು–ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೆಲೆಯ ಸಮಸ್ತ ವಿವರಗಳು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿವೆ.

ಚದುರಂಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ ಸುಧಾರಣೆ ಮುಖ್ಯವಾದದು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆಗಳು, ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಗಳ ಸ್ಥಾನಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ಅವರದು. ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾನ–ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸರಕುಗಳು ಹಳ್ಳಿಗೆ ತಲುಪುವುದು ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕೆತೆಗಳು ಗ್ರಾಮ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಬೇಕಾದುದು ಎಂಬ ಅಂಶ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ವರ್ಗ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅನಾವರಣದಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು **"ಮೃಗಯಾ"** ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿರುವ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಅನಾವರಣ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಲವಂತ ಮತ್ತು ಬಲಹೀನರ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಕತೆ ಬಲಹೀನರಾದ ಅಮಾಯಕರ ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಬಲವುಳ್ಳವರ ಕ್ರೌರ್ಯ ಸ್ವಭಾವ, ಅಮಾನಪೀಯ ವರ್ತನೆಗಳು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವದೊಳಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ ಸ್ವಭಾವ ಇಲ್ಲಿನ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು. ಜಮೀನ್ದಾರ ಗೌಡನ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಜಗತ್ತು ಸೋಮನಿಗೆ

ಮಾದರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಿಂಕೆಯ ಚೆಂದದ ಜಗತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಮಾದರಿ. ಹಳ್ಳಿಯ ಯಜಮಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಷ್ಟು ಅಮಾನವೀಯ ಎಂಬುದರ ಸಂಕೇತ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಮೃಗಯಾ ಕ್ವಾಟೆ, ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿಯಂಥ ಕಥೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವಲ್ಲದೆ, ಒಟ್ಟೂ ಸಮಾಜದ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಜಾತಿ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಚದುರಂಗರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಚದುರಂಗರ **'ಕ್ವಾಟೆ'** ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಬಯಕೆ, ಕಾಮನೆ, ಆಸೆ, ನಿರೀಕ್ಷೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಂಧನದ ಸಂಕೇತ ಅದು. ಭದ್ರತೆಗೆ ಮತ್ತು ರಕಷಣೆಗೆ ಸಂಕೇತವಾದ ಕೋಟೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕತೆ ತನ್ನ ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ಹೆಣ್ಣು ಏನೆಲ್ಲಾ ಆಗಬಲ್ಲಳೆಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗರೀಕತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬುದ್ದತೆಗಳು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೃದ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಮೂರು ಮತ್ತೊಂದು" ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಯಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಚದುರಂಗರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ಶ್ರೀಮಂತ ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಡಕಲ ನಾಯಿ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾಂಸದ ತೊಂಟನ್ನು ೪ ನಾಯಿಗಳು ಕಿತ್ತಾಡುವ ಮೂಲಕ ಬಡವರ ಹಸಿವಿನ ಅಸಾಹಕತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಯಿಗಳ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತ ಉಳ್ಳವರ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದರ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಗುಲಾಬಿ" ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾಜೀಕ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗುಲಾಬಿಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಡವರು ಮಾಡುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತಪ್ಪು ಮಹಾಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಚದುರಂಗರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಲೆಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವುದು ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

"ಶವದ ಮನೆ" ಚದುರಂಗರ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ ಕಥೆ, ಇಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ದಿಂದ ಬದುಕಿದ್ದೂ ಸತ್ತವನೆಂದು ಶವಾಗಾರಕ್ಕೆ ನಾರಣಪ್ಪ ಸೇರಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ವೈದ್ಯರ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ

ಬದುಕಿದ್ದೂ ಸತ್ತವನಂತೆ ಶವಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಾರಾಣಪ್ಪ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಶವಗಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಒಂದೊಂದು ಶವವೂ ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ದುರಂತ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿವೇಧಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದರದೂ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕ ಕಥೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವ್ಯಥೆ. ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ಧೀರನು ತಪ್ಪು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಿನ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ವಿಲವಿಲನೆ ಒದ್ದಾಡುವ ಘಟನೆ **"ಇಣುಕುನೋಟ"** ಕಥೆಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಬರವಣಿಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಟೋರ ನುಡಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಲಂಚಾವತಾರ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವಂತಹದ್ದು ಅವರ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿವೆ. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

"ಕಲ್ಲಿನಕೊಳಲು" ಕಥೆಯು ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಜೀವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗಿರುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ಬದುಕು ಅವರದೇ ಆದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಂದವಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯೊಂದು ನಿಂತ ನೀರಾದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ 'ಹದ್ದಿನಂತೆ ಬಂದೆರಗುವ ನಾಗರೀಕತೆ ಬದುಕನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸುವ ಛಿದ್ವಂಸಕ ಕೆಡುಕ'ನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಚದುರಂಗರು ಈ ಬಗೆಯ ಸತ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಕಥೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ನಾಗರೀಕತೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆ ಒಂದಂತೆ ಎಂತಹ ಅನಾಹುತವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚದುರಂಗರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ವಿಧವೆ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಇಲ್ಲವೇನೂ ಎಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಧವೆಗಳು ಸೂಳೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಗಮ್ಮನ ಪಾತ್ರ, ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ರಸ್ತೆ ಕಥೆಯ ಕಥಾನಾಯಕಿ.

ತುಲಸಿಯ ಕತೆಯ ತುಲಸಿಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ. ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯ ನೋವು, ದು:ಖ ನಿರಾಸೆ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಗಂಡಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅದರ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಸರಳತೆ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರು ಅನ್ಯಾಯ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮತೋಲನ, ಗಂಡು–ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನೈತಕ ಸಂಬಂಧ, ಮಕ್ಕಳ ಕತೆಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಅಧಿಕಾರ ದುಂದುಗಾರಿಕೆ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವ ವೈಕರಿ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದ್ದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಚದುರಂಗರ ಕತೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

****

[illegible]

ಉಪಸಂಹಾರ

ಉಪಸಂಹಾರ

ಚದುರಂಗರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ದಲಿತ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರೇರಣೆಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಡಿವೆ.

ಚದುರಂಗರ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು ತಾವು ರಚನೆಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಥೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಬಡತನ, ಹಸಿವು ವರ್ಗ, ವರ್ಣ, ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೀಗೆ ಜೀವನದ ಹೋರಾಟದ ಹಲವು ಮುಖಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಕಥನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಚದುರಂಗ ಆರಂಭದ ಕಥೆಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕಥೆಗಳು ಸೀಮಿತ ಯಶಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ವಾಡೆ, ಮೃಗಯಾದಂತಹ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು ಚದುರಂಗರು ನವ್ಯ ಮತ್ತು ನವ್ಯೋತ್ತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಜೀವನ ಕುರಿತಾದ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಗೆರೆ ಹೊಯ್ದ ಆಗಿನ ನೋಟವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ಕುರಿತಾದ ಅನ್ವೇಷಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವು ಚದುರಂಗರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲಾ ಪರಿಣಿತಿಯ ದ್ಯೋತಕಗಳಾಗಿಯೂ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ ಕ್ವಾಟೆ, ಅಂಕ್, ಮೃಗಯಾ, ಒಂದು ಉಂಗುರದ ಕಥೆಗಳಂಥಹ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ಕಥೆಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಗೂ ಇರುವ ಕಲಾಪರಿಣಿತಿಯ ಏರುಮುಖದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರ ಬಂದು ರಂಗದ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಗುಣವೇ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ.

ಇವರ ಕಥೆಗಳು ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ ಸಹಜ ನಿರೂಪಣೆ ಕೆಳವರ್ಗದ ತಾಕಲಾಟ– ತೊಳಲಾಟ, ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗದ ಯಾತನೆ ಅಲಕ್ಷಿತ, ಜನಸಮುದಾಯದ ನೋವು, ಜಾತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಮಾನಸಿಕ ತುಮುಲ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅನುಭವ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಪರಿಚಲುಸುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯವನ್ನು ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಶೂದ್ರ ವರ್ಗ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಬೆಳಕಿನತ್ತ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಇವರ ಕಥೆಗಳು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸಿವೆ.

ಮಿದುಮಾತಿನ ಮೆದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸ್ವಭಾವದವರು ಅವರು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಪರಿತುಂಬ ಮಾನವೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು

[illegible]

ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಸಾದಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು, ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಅಂತ ಕರೆದರೂ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಅವರ ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೆಲಸ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಷ್ಟವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡಗುಣವೆಂದರೆ ಹಿರಿಕಿರಿಯ ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಬೀದಿಗಿಳಿದು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮೆರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಿಂದ ಎರವಲಾಗಿ ಪಡೆದ ಜೀವಕಾರುಣ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚದುರಂಗರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನೆನಪಿನ ಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಪರಂಪರೆ ಆರಂಭವಾಗುವವರೆಗೂ ಪಂಪನ ಆದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಕಾರರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಥವಾ ಆಶ್ರಯದಾತರನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಯುಗಧರ್ಮ. ಆದರೆ ಯುಗಧರ್ಮದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವ ಅಂಶಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಧೋರಣೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತದೆ ಹುಡುಕುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೀರಣ, ನಗರೀಕರಣ, ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು.

ಚದುರಂಗರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಧೋರಣೆಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಶಿಷ್ಟತೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಕವಾಗಿದ್ದ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಿವೇಚನೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಧೋರಣೆಯ ಒಂದು ಅಂಗ.

****

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

[illegible]

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

೧ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್.ಸಿ.ಪಿ : ಚದುರಂಗ ವ್ಯಕ್ತಿ – ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ (ಸಂ),ಡಿ.ಎ. ಶಂಕರ್ ಐ.ಬಿ.ಹೆಚ್, ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು,೧೯೮೯.

೨ ಚದುರಂಗ : ಚದುರಂಗ ಸಮಗ್ರ ಕತೆಗಳು, (ಸಂ), ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೯.

೩ ಜವರಯ್ಯ.ಮ.ನ : ಚದುರಂಗ ವ್ಯಕ್ತಿ –ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ (ಸಂ), ಡಿ.ಎ. ಶಂಕರ್ ಐ.ಬಿ.ಹೆಚ್, ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು,೧೯೮೯.

೪ ನಾಯಕ ಜಿ.ಎಚ್. : ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನವದೆಹಲಿ,೧೯೭೮.

೫ ಕೆ.ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ : ಚದುರಂಗ ವ್ಯಕ್ತಿ – ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ (ಸಂ), ಡಿ.ಎ. ಶಂಕರ್ ಐ.ಬಿ, ಹೆಚ್, ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು,೧೯೮೯.

೬ ಸುಂದರಮ್ಮ.ಎಸ್ : ಚದುರಂಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಮೈಸೂರು,೧೯೯೨.

೭ ಸಂ. ಎಚ್.ಎಂ. ಸ್ವಾಮಿಗೌಡ : ಚದುರಂಗರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜ [ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ.ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ.೨೦೦೨]

೮ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ, ಮೈಸೂರು. [ಜೀವಕಾರುಣ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚದುರಂಗ–ಹೋರೆಯಾಲ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ]. ಸಂ.ಡಾ.ಜವರಗೌಡ.